

Fransklærerforeningens Nyhedsbrev til seniorerne

Nr.9. d. 31.august 2023

Velkommen til seniorgruppens niende Nyhedsbrev

Seniorgruppen er en gruppe under Fransklærerforeningen, som gerne vil bidrage til, at seniorer med fransk som fag finder sammen om fælles interesser for fransk sprog og kultur.

Vi udsender årligt 2 nyhedsblade, som er lige til at printe ud. Med mobiltelefonen kan I her hurtigt scanne jer frem til vore nyhedsbreve, planlagte fællesaktiviteter og aktivitetsforslag.

Vore Nyhedsbreve	https://fransklaererforeningen.weebly.com/nyhedsbreve.html	
Vore planlagte fælles aktiviteter for seniorer	https://fransklaererforeningen.weebly.com/faelqllles-aktiviteter-for-seniorer.html	
Liste over øvrige forslag til aktiviteter	https://fransklaererforeningen.weebly.com/andre-aktiviteter.html	

Disse nyhedsbreve vil fx indeholde:

- en hilsen fra Fransklærerforeningens forperson
- et indlæg fra en pensioneret kollega
- et aktuelt indlæg om Frankrig eller fransktalende lande
- kulturmøder
- mødet med litteraturen
- nyt fra læsehjørnet
- nyt fra læsekredsen
- annoncering af seniorgruppens planlagte fællesaktiviteter
- aktiviteter og franske arrangementer, som man selv kan opsøge
- tips til seniorer
- mindeord

Seniorgruppen planlægger mindst 2 årlige specielle fællesaktiviteter for seniorgruppen i henholdsvis København og Aarhus / Fyn, som man kan melde sig til.

En koordinator fra seniorgruppen eller et bestyrelsesmedlem fra Fransklærerforeningen vil deltage i disse aktiviteter, som vil blive annonceret i nyhedsbrevene og på vores hjemmeside.

Koordinatorer for seniorgruppen og redaktionsansvarlige for Nyhedsbrevet til seniorerne er: Frank Filip Østergaard (tidl. formand for Fransklærerforeningen) Ulla Pedersen (tidl. ansvarlig for foreningens kursusafdeling)		
---	---	---

Deadline for indlæg til nyhedsbrevet: Forår: 18. januar / Efterår: 18. august

En lille hilsen fra Redaktionen af Nyhedsbrevet til seniorerne

Kære seniorer i Fransklærerforeningen

Så er vi klar med Nyhedsbrev nr. 9 til Fransklærerforeningens seniorer.

Da Ruslands krig mod Ukraine desværre stadig raser, og da min medredaktør Frank Østergaard i foråret har oplevet dens rædsler på nærmeste hold gennem Tanja Khorotjko, som sammen med sin datter og sin svigerinde boede en måned som ukrainske flygtninge hos Frank Østergaards familie i Danmark i begyndelsen af krigen, har vi i redaktionen som et eksempel på, hvad man også kan bruge sit frie liv som pensionist til, valgt at bringe hendes beretning herom. Det er hjerteskrærende læsning, men Tanja udtrykker også på fineste vis, hvordan der midt i al håbløsheden også findes håb om en bedre fremtid og takker for den store medmenneskelighed, som hun mødte i Danmark.

Samtidig med udgivelsen af dette nyhedsbrev er aviserne optaget af Danmarks og Norges donationer af kampfly til Ukraines forsvar, og forventningen er, at andre europæiske lande vil følge trop i solidaritet med Ukraine.

Tanja Khorotjkos beretning og Frank Østergaards ledsagende kommentarer kan læses nedenfor.

Endelig har vi lyst til at gøre reklame for den spændende udsendelse på P1 d. 6.6.2023 med Adam Holm, som har Jørn Boisen og Karin Mørk i studiet vedrørende emnet:

Vichy-Frankrig - kollaboration eller national genrejsning?

<https://www.dr.dk/lyd/p1/kampen-om-historien-3/kampen-om-historien-2023-06-06>

Husk at vi stadigvæk meget gerne vil have jeres mening om Nyhedsbrevene og nye ideer til, hvad vi kan bringe i Nyhedsbrevene, da vi gerne vil prøve på at imødekomme jeres behov. Det ville også være fantastisk, om I ville skrive til os, hvis I har lyst til selv at skrive en lille nyhedsartikel, en rejseartikel eller lidt om jeres pensionistliv i Nyhedsbrevet, og også gerne, hvis I har en idé til en fælles aktivitet.

Kontakt os pr. mail uppedersen@gmail.com
Mange hilsner fra Ulla Pedersen og Frank Østergaard

Fransklærerforeningen

Artikel af: Tanja Khorotjko

Restaurantbestyrer i Zhitomy oblast, Ukraine

Artiklen er oversat af Frank Østergaard

"Hvad nu hvis noget kommer flyvende mod os?"

Den 24. februar var dagen hvor den Russiske Føderation på forbryderisk vis begyndte sin totale invasionskrig mod Ukraine. Det er ikke bare en dato som enhver anden, det er en dato der fuldstændigt ændrede hele tilværelsen for ukrainerne og også personligt for mig. En dato hvor alle tanker blev blandet i en stor bunke og som tvang en til at tænke på hvad der videre skulle ske.

Følelser af panik, rædsel og ængstelse greb mig på en gang, og jeg havde en følelse af ikke at vide hvad jeg skulle gøre. Jeg tænkte på familien, arbejdet, mit barn.

Jo længere jeg tænkte frem, jo mere rædselsvækkende var det.

Luftalarmer, at søge dækning på tilflugtssteder, barnegråd, mennesker i panik, udgangsforbud, kontrolposter, krav om fremvisning af dokumenter – alt dette forfulgte os hver dag. Angsten for at gå ud pga. tankerne om «Hvad nu hvis noget kommer flyvende mod os...» Men det blev ikke i så lang tid at vi var nødt til at leve med de tanker, for vi besluttede allerede i begyndelsen af marts at rejse ud, og netop til Danmark. Hvorfor netop dertil?

Jeg arbejder i et firma med danske investorer, og det første forslag, en ide som vores direktør fremkom med, gik ud på at rejse til Danmark for at sørge for medarbejdernes sikkerhed. I Danmark var alting allerede forberedt, der var allerede familier der ventede os.

På ny meldte der sig en angst, hvordan skulle vi rejse, og så til et andet land hvor vi ikke kendte sproget. Hvor skulle vi bo? Hvem var de mennesker som vi skulle bo hos?

Vi ønskede indtil det sidste at blive i Ukraine, men min mand bad os om at rejse væk, fordi på den måde ville han også kunne være roligere. Ingen vidste hvad der siden ventede os. Hvad gør man ikke for at redde sig væk fra krig.

Efter at have samlet mine tanker indså jeg at jeg var nødt til at tage af sted med min datter som på det tidspunkt var 4 ½ år.

Turen var lang og hård. Vi rejste i omkring 39 timer. Vores bus var overfyldt med kvinder med børn. Den konstante barnegråd var til at blive skør af, man havde jo også taget børnene væk fra deres allernærmeste.

Men til sidst ankom vi, men så var der angsten for at gå ud af bussen, i et fremmed land, med fremmede mennesker, som selvfølgelig var parate til at hjælpe os og som ventede på os, men jeg stod der med tårer i øjnene og ville helst hjem igen.

Men alligevel samlede vi os sammen. Vi forstod at disse mennesker ville redde os, og vi begyndte efterhånden stille og roligt at gå ud af bussen. Vi blev alle bedt om at gå ind i en bygning hvor fordelingen på de danske værtsfamilier skulle foregå. Vi sad og afventede med stor ængstelse hvornår det ville blive vores tur. Og så kom det øjeblik da vi blev præsenteret for den familie hvor vi skulle være.

Jeg var især bekymret for hvad det var for nogle mennesker, hvordan vi skulle kunne tale sammen, når jeg ikke kunne sproget, men da øjeblikket kom hvor vi skulle møde værtsfamilien, forsvandt mine tvivl. Jeg så deres ægte smil og ud af munden lød det: «Dobryj vecher, ya Frank, a eto Inge!» De talte til os på et sprog vi kendte!!!

Det er umuligt at gengive sindstilstanden da vi mærkede hvor meget lettere det hele føltes ved at vide at vi ville blive forstået.

Tusindvis af ukrainske flygtninge bor i månedsvi hos familier i udlandet. Uanset hvor venligtsindede værtsfolkene er, så betyder livet i et fremmed hus også en anspændthed og indebærer at man er nødt til at være parat til at lade sine egne grænser vige.

Vi blev modtaget meget gæstfrit. Vi var heldige at værtsfolkene kunne russisk. De fortalte os straks omhyggeligt alle regler for vores ophold: hvad vi skulle tørre hænder med, hvordan vi

skulle sortere affald, hvordan teknikken fungerede og andre detaljer. Det var skrækkeligt at skulle bruge alting i et fremmed hjem, med en følelse af usikkerhed og af at være til ulejlighed, og så endda med et lille barn, det var hårdt.

Allerede efter nogle dage lærte vi sønnen Lauge at kende og hans lille søn Erik, han og Sasja legede også lidt sammen.

Sasja på legeplads i Danmark. Foto: Frank

Inge og Frank er nogle fantastiske mennesker, de ville gerne støtte os, adsprede os, og fortalte os hvor vi ville kunne tage hen og se ting, opleve noget. Så det også var sjovt for Sasja. Nogle dage efter at vi var kommet og efter at vi havde lært hinanden lidt at kende begyndte jeg at lave mad til os alle. Jeg ville så gerne på en eller anden måde give udtryk for vores taknemmelighed og hjælpe til med noget, jeg bryder mig ikke om at sidde stille uden at lave noget. Den første ret jeg lavede, var ukrainsk borsjtj.

Jeg ville gerne overraske dem, og så inviterede jeg dem til middagsmad. Efter en sådan varm middagsmad talte vi endnu mere sammen og begyndte at komme hinanden nærmere.

Det var meget vigtigt fra starten at tilpasse vores kommunikation, og også at fastlægge klare regler for den måde som vi nu boede sammen på. Det var nødvendigt at vide mest muligt om familiens vaner og traditioner og at respektere dem.

Vi måtte vænne os til familiens rytme, til en anden hverdag, men det var interessant for mig at se noget nyt. En ny erfaring er noget der gavner en for livet.

For hver dag blev det lettere og lettere, der kom så megen glæde, omsorg og medfølelse fra disse mennesker, det havde jeg ikke forventet. Inge og Frank bragte os sammen med deres familie, vi tilbragte tiden på en virkelig god måde, vi fik middag med meget velsmagende og for os nye retter og med udendørs lege og spil. Vi gik også en tur til havet. Familien gjorde i det hele taget meget for os for at vi skulle føle os hjemme.

Vi lærte også lidt dansk, det var interessant.

Alligevel fortsatte min datter og jeg selvfølgelig med at tænke på dem derhjemme, og ind imellem græd hun om aftenen. Jeg forklarede hende at vi var der midlertidigt, og at vi var i sikkerhed der. Inge og Frank kom til at holde af mig og min datter, som var vi deres egen familie. Sasja og jeg følte det, og med tiden begyndte hun i stadigt højere grad at vænne sig til sin nye familie og at holde lige så meget af dem som de af os. En gang imellem blev vi triste ved tanken om at vi snart måtte tage hjem.

Men den tid kom. Ved afrejsen sagde de til os: «Vi har nu en ukrainsk datter og et ukrainsk barnebarn». Det er ord som for altid vil blive i vore hjerter og give os kuldegysninger.

Det var med knugende hjerter at vi prøvede at holde humøret oppe ved afskeden på Københavns Hovedbanegård med Tanja (i midten), datteren Sasja (med giraf) og svigerinden Inna (til højre).

Fotos: Frank

Vi er oprigtigt taknemmelige over den skæbnens tilskikkelse som gav os sådanne dejlige, omsorgsfulde mennesker med et lyst sind. De blev for os ligesom en 2. familie, og de har ikke glemt os, og glæder os tilmed med f.eks. fødselsdagsgaver.

Inge og Frank deler deres fotos med os med glædelige begivenheder i deres og familiens liv.

Vi er meget glade for at det trods den lange afstand lykkes os at opretholde forbindelsen, at dele vore successer og små sejre med hinanden og sammen fromt at tro på vores sejr!

For når den kommer, skal vi helt sikkert mødes påny!

Sasja nu 5 år gammel i sin fritidsklub etter hjemkomsten til Ukraine. Foto: Tanja.

Tilføjelse fra Frank Østergaard:

Tanjas svigerinde Inna var også med på turen og boede hos os, men optræder ikke i beretningen, da Tanja kun har skrevet den på egne og datteren Sasjas vegne. De to unge, energiske kvinder og Tanjas datter Sasja boede hos os i en måned. Vi vinkede farvel til dem på Københavns hovedbanegård den 8.4.2022 hvorfra de tog toget til Fredericia, og derfra gik der en direkte bus hjem til Ukraine.

Hjemrejsen blev nødvendiggjort af at Inna ville miste sit gode job hvis ikke hun vendte hjem. De kommer fra Zhitomyr oblast ca. 150 km vest for Kyiv. Området har undgået russisk besættelse, men er ligesom det øvrige Ukraine blevet ramt af russiske raketter og missiler.

De danske investorer som Tanja omtaler, er Aasted chokolademaskinfabrik (www.aasted.eu) som har sit hovedsæde i Farum, Furesø kommune, derfor kom medarbejderne til værtsfamilier i netop Furesø kommune.

Hjemme i Ukraine igen er Tanja tilbage på sit arbejde. Sasja gik i en uge i skole kl. 9-10, var derefter den øvrige tid med sin mor på arbejde. Sasja går også halvdags i en skoleforberedende fritidsklub. Tanja arbejder over for at få råd til at tage kørekort.

Min hustru Inge-Berete og jeg var meget imponerede over og blev også meget inspirerede af de to unge kvinders gå-på-mod efter flugten fra krig i hjemlandet, hvad enten det var plantning af frø eller madlavning, og vi blev også utroligt rørte over at læse Tanjas beretning fra flugten og opholdet i Danmark. Vi er meget glade for via det fælles sprog (russisk) at kunne opretholde forbindelsen og glæder os til et gensyn en dag i et frit Ukraine.

Billeder fra Sasjas første skoledag i 1. klasse i Ukraine: Foto Tanja

En hilsen fra Fransklærerforeningens forperson

Af Iben Schneider

*Lektor i fransk og engelsk
Forperson for Fransklærerforeningen*

*CLIL (Content and Language Integrated Learnings)
project specialist
Innovation in language teaching specialist
Copy writer
Certified translator and HR specialist*

Kære seniorer.

En lille salutation herfra, hvor det går over stok og sten i et nyt skoleår med masser af udviklingspotentiale for franskfaget, og hvor der også er forskellige muligheder for at påvirke situationen.

Flere nedlæggninger i grundskolen?

Det forekommer også særligt vigtigt lige nu at prøve at gøre noget med regeringens forslag til en ny finanslov der fortsat kræver besparelser i kommunerne, der alene på inflationen allerede har mistet 1,9 milliarder ud af et budget på 300 milliarder. De 650 millioner som regeringen vil give kommunerne, forslår som en skrædder i helvede og det vil bl.a. komme til at betyde skolelukninger. Derfor bliver det svært at forestille sig, at franskfaget skulle stå andet end endnu mere svagt, og vi kan sikkert se frem til flere nedlæggninger.

Muligheder for kommunal påvirkning

Til gengæld har den almindelige borger i mange kommuner nu mulighed for at påvirke kommunalpolitikken direkte via borgerforslag. Man skal ind på den enkelte kommunes hjemmeside for at se, om det er en mulighed, men det betyder, at man som borger fx kan stille forslag om at udbyde fransk på mindst tre skoler i kommunen, på lige fod med tysk, sådan så der er franskelever til et aftagerymnasium i nærheden. Fransklærere, tidligere fransklærere, skolebestyrelsesmedlemmer, repræsentanter fra det lokale erhvervsliv og forældre i en given kommune kan gå sammen om at skabe et fælles borgerforslag med opbakning, som rent faktisk kan blive vedtaget af kommunalbestyrelsen.

Det ville give god mening især nu, hvor læreplanen for læreruddannelsen har gennemgået en revidering og fransk på læreruddannelsen skal udbydes i hele landet. Og måske er det en idé at undersøge den enkelte kommunes prioriteter forinden, så et givent forslag taler ind i den kontekst. Et eksempel kunne være at sikre tilstrækkelige sprogkompetencer til det lokale erhvervsliv (ifølge Dansk Industri, som har mange små og mellemstore virksomheder som medlemmer, ville mange flere virksomheder samarbejde med de fransksprogede områder, hvis de kunne rekruttere medarbejdere med de rette sprogkompetencer).

Sikring af undervisning i de europæiske hovedsprog

Samtidigt står vi i en situation, hvor det er nødvendigt at understrege nødvendigheden af, først og fremmest, at vi har tilstrækkelige kompetencer i landet indenfor de europæiske hovedsprog, engelsk, tysk og fransk. Og det betyder, at fransk i grundskolen skal have styrket sin position. Hvis fransk går hen og bliver et begynderprog i gymnasiet, hvilket man kunne frygte, når kun en femtedel af landets folkeskoler udbyder faget, sidestilles det med andre begynderprog som spansk, russisk, kinesisk og italiensk. Ikke at disse ikke er vigtige sprog, men nu har GL også lavet en sprogstrategi, som sidestiller fortsættersprog med begynderprog i gymnasiet, hvilket i praksis desværre meget muligt kan have som konsekvens, at mange vil vælge især spansk i gymnasiet i stedet for deres fortsættersprog. Vi risikerer, at danske gymnasieelever, ikke kommer ud med forskellige sprog i bagagen, og dermed at vi i Danmark ikke har brede sprogkompetencer, men langt størstedelen af elever bliver studenter med engelsk og spansk. Derfor skal vi dels kæmpe for langt mere fransk i folkeskolen, så fransk, som et af de tre

europæiske hovedsprog, og et af de tre vigtigste sprog i verden i 2035, jf. artiklen 'Hvilke sprog skal vi tale i 2035' fortsat kan optræde som fortsættersprog i gymnasiet. Dels må vi arbejde på, at fransk får de bedste betingelser som fortsættersprog i gymnasiet, men også blandt begynderprogene. Ikke alle gymnasier har fx fransk som begynderprog.

Foreningens initiativer

Foreningen er i gang med forskellige initiativer, bl.a. i form af en dialog med GL og de andre faglærerforeninger og stiller også forslag sammen med Danske Gymnasier, dansk-, engelsk- og matematiklærerforeningen om mulighed for forsøgsordninger, hvor man kan eksperimentere med undervisningsformatet. I Fransklærerforeningen vil vi fx gerne eksperimentere mere med tværfaglige forløb gennem Content and Language Integrated Learning designet for at øge motivationen for læring både i fransk og i det andet fag. Hertil skal jeg huske at nævne symposiet d. 5. oktober på RUC for CLIL-projekterne i gymnasier regi. Der er tilmeldingsfrist d. 5. september og det er gratis at deltage. Det kunne være spændende, hvis der kom nogle med noget historie inden for faget i bagagen. Tilmelding sker via dette link, og der er mere spændende læsning om symposiet under de andre faner på siden: [Flersprogede Veje til Viden og Læring i Gymnasiet \(FVG\) \(ruc.dk\)](#)

Se også beskrivelse af dette symposium nedenfor.

Hvorom alting er, er der kampe at kæmpe og muligheder at gribe.

Her til sidst vil jeg lige afrunde med at takke jer alle i seniorfraktionen for jeres medlemskab, som bidrager til foreningens spillerum – un grand merci de ma part! Og jeg håber, I hygger jer til de sociale arrangementer som Ulla og Frank stabler på benene for fraktionen.

Med de varmeste hilsner

Iben Schneider

Forperson for Fransklærerforeningen

ibenhannah@gmail.com

Flersprogede Veje til Viden og Læring i Gymnasiet (FVG)

Symposium for undervisere og ledere i gymnasiet og andre aktører i samfundet med interesse for sprog i kombination med anden faglig viden

Organiseret af projekterne (soft) CLIL-stifindere og Sprog i Science, finansieret af NCF, Novo Nordisk Fonden, Roskilde Universitet og Institut Français (Ambassade de France de Copenhague)

5. oktober, 2023. Biografen bygning 41

Tilmeldingsfrist: 5. september 2023

Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab (IKH), RUC

Sprog indgår i alle gymnasieskolens fag, eftersom alle fag bygger på og udvikler et fagsprog – et fagsprog, der kan fremstå som et fremmedsprog for mange elever.

Mange af fagene bygger på viden og forskning, der er skabt i en globaliseret og flersproget verden, og som skal anvendes på videregående uddannelser og arbejdspladser, hvor tekster og kolleger har forskellige fagsprog og nationale sprog med i bagagen.

Projekterne *CLIL-stifindere* og *Sprog i Science* har arbejdet med integrationen af andet fremmedsprog - i projekterne mest fransk, spansk og tysk - i undervisningen i biologi, dansk, fysik, kemi, matematik, mediefag og IT og samfundsfag. Formålet har været at udvikle konkrete, flerfaglige undervisningsforløb, hvor andet fremmedsprog indgår som kommunikativt og ofte fagligt element i læring og formidling af et fagligt stof fra andre fagtraditioner, men også at udvikle elevernes perspektiv på og læringskompetencer i fagene. Ved symposiet bliver deltagerne præsenteret for disse to projekter, der bygger bro mellem 2. fremmedsprog og andre fag – herunder naturvidenskabelige fag.

Begge projekter har arbejdet med CLIL (Content and Language Integrated Learning) som didaktisk grundlag. Projekt *Sprog i Science* har desuden indarbejdet IBSE (Inquiry Based Science Education) i de didaktiske valg.

Vi glæder os til at fremvise og diskutere resultater og erfaringer fra projekterne med gymnasielærere, ledere, private og offentlige arbejdspladser, samt forskere og praktikere med viden og erfaringer fra erhvervslivet og/eller uddannelsessektoren.

Tilmelding nødvendig af hensyn til bestilling af forplejning:

[Se program her](#)

[Tilmeld her](#)

Spørgsmål rettes til Heidi Bojsen hbojsen@ruc.dk

Hvis du har nogle administrative spørgsmål bedes du venligst at henvende dig Jolita Kausiuvienne jolitak@ruc.dk

Efter symposiets afslutning kl.15.50 afholdes en workshop, som man kan tilmelde sig separat. Der vil desuden være mulighed for at bestille ad hoc wokshops lokalt på gymnasier i hele landet.

Om seniorlivet

Dette er et fast indlæg i Nyhedsbrevet, hvor en pensioneret fransklærer fortæller lidt om sin seniortilværelse på godt og på ondt.

Skriv endelig en mail til Ulla Pedersen uppedersen@gmail.com, hvis du har lyst til at skrive en beretning fra dit seniorliv til et af nyhedsbrevene. Husk at give din beretning en overskrift og medsend et billede.

Indlæg nr. 8

Af: Gudmund Bager

Mine fag er fransk, dansk og russisk

*Tidligere ansat ved Lemvig Gymnasium og
Holstebro Gymnasium og HF*

Tidligere formand for fransklærerforeningen

Fransk er stadig omdrejningspunktet, også når 38 års undervisning er slut

Fransklærergerningen forlod jeg ved overgangen fra 2014 til 2015. Men jeg havde da gennem tretten år, siden 2001, haft en stærk franskkontakt i Moskva, som jeg bevarede til langt ind i pensionisttilværelsen. Hvad jeg aktivt ud over selve franskundervisningen har bedrevet af franskfaglige aktiviteter har med en enkelt undtagelse været knyttet til denne russiske kontakt. Hvorfor så lige Moskva? I årtusindets sidste tre år var jeg formand for Fransklærerforeningen, og engang hen på efteråret i år 2000 fik foreningen en e-mail fra en mig ukendt forening **"Association des Enseignants de Français en Russie" (AEFR)**, som inviterede til et internationalt seminar om franskundervisning. Jeg sagde ja tak til invitationen og rejste til Moskva i vinterkulden sidst i januar 2001. Det blev en utrolig oplevelse at møde mange russiske franskkolleger, der kom alle steder fra i det kæmpestore land, og hvoraf adskillige

havde rejst med fly i mange timer eller tog i dagevis for at nå frem. Men en oplevelse var det også at møde en herlig gruppe af franskmænd, belgiere, schweizere og quebecere, sandelig også en amerikaner, professor i fransk fra South Dakota- og så lille mig fra Danmark. Mit bidrag var et 'atelier' (workshop) om 'franskundervisning i Danmark', som blev vel modtaget. Det var helt sikkert første gang i deres liv tilhørerne mødte noget, der var 'dansk' eller 'fra Danmark'. Måske bortset fra **H C Andersen**. Da jeg på opfordring læste op fra bekendtgørelsen på dansk, lammedes mange af tilhørerne: Kunne et sprog virkelig være sådan? Jeg blev snart begejstret over samværet med denne fagligt kompetente, vidende og dertil muntre og uhøjtidelige flok mennesker, hvor arbejds sproget ubetinget var fransk-men lidt russisk, (som jeg havde taget bifageksamen i i 1993 og som var - og som vedvarende er - min store interesse ved siden af fransk) blev det selvfølgelig også til - ind imellem.

Da ugen var ved at være slut, indgik jeg en aftale med lederen af AEFR, **Jeanna Aroutiounova**, om at arrangere et lignende séminaire i København i 2022, også i januar, dog i en mindre udgave (vi var i 2001 i det snedækkede kursuscenter i **Ivanteevka** uden for Moskva ca. 200 mennesker). Og med den aftale rejste jeg hjem igen, fuld af spekulationer om, hvordan de rent praktiske forhold skulle løses i løbet af 2001. Jeg havde i øvrigt som formand for Fransklærerforeningen fået en glimrende kontakt til den daværende franske ambassadør **Jean-Pierre Masset**, der var tidligere fransk ambassadør i Moskva og begejstret for alt russisk. Ham fik jeg lejlighed til at fortælle om planerne om et dansk-russisk-fransk séminaire i København i januar 2002. Han kvitterede med at stille lokaler på **Institut Français**, dengang på Rosenvængets Allé til rådighed, finansiere to foredrag ved franske professorer tilrejsende fra Frankrig, den ene **Francis Yaiche** (som kommer til at spille en større rolle senere i min beretning), desuden en reception på ambassaden og endelig 50.000 FF.

Der skete så det højst ejendommelige sammenfald, at der i maj blev opslået en stilling som dansk lektor i Moskva ved **Moskvas Statsuniversitet (MGU)**, som jeg søgte og fik-til besættelse fra september 2001. Det skete tilfældigvis netop i de selvsamme dage, hvor formanden og næstformanden for AEFR omkring Sankt Hans var tilstede i København for at forberede januar 2002. Vi fik snart etableret en tidsplan og fundet egnede lokaler-og holdt et møde på Institut Français med deltagelse af både **Fransklærerforeningens formand**,

Russisklærerforeningens formand, og **Sandra Barrère** fra Institut Français. Jeanna og **Katja Gorbatojova** fra AEFR rejste hjem til Moskva, og jeg fulgte efter i slutningen af august-med orlov fra min stilling på **Holstebro Gymnasium og HF**.

På universitetet skulle jeg undervise de studerende i dansk, men havde selvfølgelig sideløbende mange møder, både arbejds møder og privat samvær med russerne i AEFR, hvis tilgang til at undervise i og lære fransk på mange måder var lærerig og inspirerende.

Seminaret i København i 2002 blev holdt, det blev udmærket. Og russerne og jeg rejste tilbage til Moskva.

Jeg blev i lektorstillingen i to år, rejste så tilbage til Danmark til skolestart i august 2003, men bevarede naturligvis den gode kontakt til AEFR, hvor betingelsen for deltagelse var, at man mødte frem med enten et foredrag, 'conférence', for hele salen (ca. 150-200 kolleger) og/eller materiale til et 'atelier' (workshop). Rejsen skulle man selv finansiere- ellers var fuldt ophold og catering i syv dage på AEFRs regning. Selvfølgelig blev også 'vesterlændingene' mennesker, jeg kom tættere og tættere på- og mit fransk havde godt af denne intense kontakt gennem syv dage fra morgen til aften med en større gruppe ægte frankofone fra både Frankrig, Belgien og Schweiz. Vi havde særlig herlige aftener på "**I'Etat- major**".

I 2005 fik jeg lyst til at komme med et mere ambitiøst emne end et for mig let emne som 'franskundervisning i Danmark', så jeg dykkede ned i en genlæsning af **Proust: "A la recherche du temps perdu"**. Det skulle jeg nok ikke have gjort. For bortset fra begejstringen hos en belgisk kollega, efter at jeg havde holdt foredraget, måtte jeg sande, at Proust tydeligvis ikke egnede sig som foredrag for denne målgruppe med en times envejs-kommunikation med godt med citater fra den i øvrigt vidunderlige tekst. Også dér lærte jeg noget.

Efter foredragene i salen for flere hundrede deltagere var der altid workshops, ateliers. Mit eget atelier tiltrak efter Proust-foredraget ikke mange deltagere, dog mødte to interesserede frem. Fotoet gengiver den unikke atmosfære i det russiske vinterlys.

I resten af min tid som aktiv fransklærer i Danmark var jeg i Ivanteevka, der siden skiftede til en anden lokalitet, **Dobroe**, i **Podmoskov'e** (hele området omkring Moskva), yderligere seks gange.

Her holdt jeg foredrag om den danske gymnasierreform fra 2005, et andet år om DELF. Men meget sjovere var det i 2010 at forberede og holde en conférence om den franske teatermand og skuespiller **Louis Jovet** (prøv på youtube at se hans prægtige scene "**Bizarre, bizarre**" (3:15)), i 2011 om den russiske forfatter **Boris Pasternak** og hans mangfoldige relationer til fransk og Frankrig og endelig- fordi jeg havde holdt et foredrag om **Humoren hos Proust i det danske Proustselskab** i 2011- gentog jeg det - men på fransk- i 2012- og det skulle jeg heller ikke have gjort! (Af samme grunde som første gang.)

Mit 'russiske liv' i de små 20 år fra 2001 til 2020 bestod ikke alene af danskundervisning på Moskvas Statsuniversitet eller fransksessionerne i januar. Her havde jeg dog rig lejlighed til at få kursusedtagerne til at synge franske sange: især Brassens- som alle elskede- men også Béart, Trenet Oma. Men dertil kom også de tilsvarende russiske viser, som jeg i 2010 fik mulighed for at lære nærmere at kende på et visekursus med den kendte sanger Per Warming. Han, Lars og jeg selv ses her sammen i en sen nattetime i køkkenet i et højhus i Moskva.

Nu begyndte så i januar 2015 min pensionisttilværelse, men på grund af flytning fra Holstebro til Odense kunne jeg ikke komme til Moskva i januar. Det blev så i 2016.

Det år havde jeg set samtlige film af **Jacques Demy** og holdt et atelier om denne cinéaste, som jeg indrømmer, at jeg nåede at blive temmelig træt af - så ujævn og spraglet han er.

To år efter, i 2018, var jeg tilbage, og igen blev der taget det traditionelle foto af alle deltagerne:

Og denne gang var måske det sjoveste seminar, jeg var med i. Jeg fortalte om skuespilleren **Fabrice Luchini** og hans fine selvbiografi "**Comédie française**" (2017), som også førte til læsning af Luchinis yndlingsværk: **Céline**: "**Voyage au bout de la nuit**" og til genlæsning af **Molière**: "**Le Misanthrope**" i relation til filmen "**Alceste à bicyclette**".

"Alceste à bicyclette" er en vidunderlig film at drøfte med et hold, der har set filmen. Temaet var: « Est-ce une comédie ou une tragédie? » Det gav en mægtig snak-selvfølgelig en français

Den sidste aften på opholdet i 2018 glemmer jeg sent. Pludselig måtte vi sidde i stearinlys, fordi al strøm var gået i det kæmpestore bygningskompleks. Kl. 4 om morgenen, da min taxa skulle hente mig, fordi jeg skulle til lufthavnen, var strømmen ikke kommet tilbage, og jeg pakkede kuffert med nattesnelyset gennem vinduet som eneste lyskilde.

Min sidste 'optræden', i januar 2020, handlede om Belgien, og det emne var ikke let at gøre til en succes, uanset hvor meget jeg selv synes det er interessant, og uanset hvor meget arbejde og entusiasme jeg havde investeret i det.

Og hvad så derefter, siden 2020?

Ja, så kom covid og ødelagde en masse for en masse mennesker. Det kunne slet ikke lade sig gøre at mødes.

Men noget andet var også begyndt at ske for os, der gennem lange tider var blevet fuldt fortrolige med at rejse til og fra Moskva og generelt at færdes i den kæmpestore by. Cirka fra 2016 begyndte visse træk, vi ikke kunne undgå at lægge mærke til, at undre. Snart var det rundt om på gaderne vældige plakater, der fejrede Sovjetunionens sejr i ”Den store Fædrelandskrig” (= 2. Verdenskrig), snart var det Jeanne Aroutiounova selv, som i 2017 på facebook gerne ville have re-posted et på russisk formuleret forslag om at opføre en stor mindepark om **Josef Stalin**, snart dukkede Stalin op på bøger og kalendere i de store boghandler i Moskva. Og så kom truslerne fra russerne mod Ukraine. Vore hjemlige eksperter mente som bekendt, at russernes hæropstillinger ved grænsen til Ukraine var teatertorden, for det var ’ikke i deres interesse at angribe’. Kun den amerikanske efterretningstjeneste fastholdt: Russerne angriber! Og det gjorde russerne den **24.februar 2022**.

Og nu begyndte det at vise sig, at mine kontakter i AEFR, dem jeg havde haft en så tæt knyttet arbejds-og venskabsforbindelse til siden 2001, i nitten år, -med få hæderlige undtagelser- alle sammen støttede Putins krig. Det er derfor med nogen smerte, jeg viser billederne fra de herlige oplevelser ude på landet uden for Moskva, for mange af de personer, som er med på billederne, kender jeg som tilhængere af den vanvittige krig.

Til gengæld viste det sig også, at den centrale gruppe af franskmænd, med Francis Yaicheham fra København 2002-som en central skikkelse, der også havde været med i mange år- absolut ikke ville tie stille med, hvad de mente om AEFRs holdninger til krig og Putin. Jeg, der allerede den 25.februar 2022 havde gjort min stilling krystalklar, blev inddraget i den franske mailkorrespondance, og vi holdt møder, både mail-møder og zoom-møder om formuleringen af en skrivelse, hvor vi tog *absolut afstand fra den russiske stats sindssyge krig og AEFRs støtte til den*. Brevet blev sendt afsted-og vi vidste alle hvad det indebar.

The rest is silence.

En franskmænd, fast bosat og ansat i Moskva, russisk gift, som er med i vores protestgruppe fortalte, at siden 2017 vidste alle i Moskva, at krigen ville komme. Han og hans familie er nu i eksil i Frankrig.

Franskmændene holdt et opfølgende møde i Poitiers omkring 1.april 2023, hvortil jeg var inviteret, men af forskellige grunde havde jeg ikke mulighed for at tage derned.

Ja! Det er sørgeligt! Man kan godt græde lidt over det.

Selv har jeg vaklet mellem *at gøre endnu mere ved det russiske*- der er rigeligt at sætte sig ind i stadigvæk- eller smide det hele ud. Men man smider ikke mange års beskæftigelse med Boris Pasternaks forfatterskab i papirkurven, særligt ikke fordi jeg også har studeret ham via Frankrig og fransk, især med stor brug af den strålende franske slavist **Michel Aucouturier** og med ham mange andre franske navne.

Livet for en pensioneret fransklærer er jo også selve den franske /frankofone litteratur. Jeg læste for nogle år siden **Pierre Mertens** ret imponerende roman "**Une paix royale**", hvis beskrivelser af det belgiske kongehus er usædvanligt barske og morsomme, ligesom romanen som helhed er et festfyrværkeri af alle de belgiske litterære særtræk. Det er værket om det moderne Belgien. Efter mine næsten fem års arbejdsophold i Bruxelles mellem 1977 og 1986 og talrige genbesøg er byen forblevet et hjemsted for mig, hvor også hele den fransk-franske litteratur er tilgængelig i mange veludstyrede boghandler.

En enkelt forfatter, jeg lidt tentativt prøver kræfter med, er **Paul Claudel**. Jeg er begyndt at oversætte hans "**Partage de midi**". Den er for længst oversat af **Frans Lasson**, så det er en ren øvelsesaktivitet. Lisa og jeg så på **Comédie Française** i december 1975 "Partage de midi" iscenesat af **Antoine Vitez**, og jeg opdagede fornylig, at netop denne forestilling var blevet filmet og kunne købes på DVD i "Comédie Française"s webshop. Den kom tre dage efter min bestilling. De har meget andet spændende på lager.

Jeg har helt sikkert en fornemmelse af, at der er alt for meget af den fransk-franske litteratur, jeg ikke fik læst betids- men lysten er der bestemt til at komme efter det: **Bernanos**, **Chateaubriand**- og der er altid forfatteren fra min herlige speciale-tid i 1974: Proust. Forleden genlæste jeg det foredrag om humoren hos Proust, jeg holdt på dansk i det danske Proustselskab i september 2011. Det gav mig i høj grad lyst til at komme i gang igen-og skrive det hele om. Proust er sprængfyldt af humor, men humor bliver brugt i så mange sammenhænge, at emnet 'Humoren hos Proust' er mere end umuligt at få sagt noget om på en time bortset fra historien om madame de Guermantes' røde sko.

Pensionisttilværelsen giver heldigvis også tid og rum til at læse måske mindre seriøse ting, f.eks. originaludgaven af "**Le Comte de Monte-Cristo**". Det skal man også unde sig selv.

Ofte tænker jeg, at det har været et utroligt privilegium at kunne leve af at undervise i fransk, i mit tilfælde fra 1976 til 2014. Og landet og sproget og kulturen er stadig for mig afgørende væsentligt og interessant.

For en pensionist er der jo tid til meget - og bl.a. har jeg siden flytningen her til Odense/Munkebo beskæftiget mig med teologi og dertil fra 2016 til 2020 været formand for **menighedsrådet ved Odense Domkirke** - og er forblevet interesseret både i teologien og i at studere de historiske omstændigheder omkring især to af de tre konger, der er stedt til hvile i krypten: **kong Hans** og **kong Christian II**. De knytter sig stærkt til andre interesser, jeg havde i forvejen: **Sønderjylland, Luther i Wittenberg** og endelig **Les Ducs de Bourgogne** og **Det Hellige Tysk-Romerske Rige/Habsburgerne**, som jo er centrale hvad Belgien angår.

Men særligt har jeg siden 24. februar 2022 brugt- og bruger jeg - megen tid på at forstå, hvad der har ført frem til Putins frygtelige krig.

Det kunne være sjovt at mødes nogle flere om nogle af de temaer, jeg har nævnt- eller andre.

Kontakt mig gerne.

Gudmund Bager

Flintager 5

5330 Munkebo

Tlf 21 42 97 09 gbfrandan@gmail.com

Aktuelle indlæg fra Frankrig og fransktalende lande

Dette er et fast indlæg i Nyhedsbrevet, hvor vi bringer aktuelle indlæg om forhold i Frankrig og i fransktalende lande.

Skriv endelig en mail til Ulla Pedersen uppedersen@gmail.com, hvis du har lyst til at skrive en artikel om sådanne aktuelle forhold. Husk at give din artikel en overskrift og medsend et billede.

Artikel 1

Af: Mabrouk Jabri

Født i Chenini-Gabès i Tunisien i 1950

Tidligere lærer i Grundskolen i Chenini

Tidligere skoleleder på skole i Gabès

L'amour d'une région

L'amour d'un pays

En Tunisie, il y avait deux Chenini: Chenini-Tataouine et Chenini-Gabès.

Chenini-Gabès fait partie d'une série d'oasis qui formait l'oasis de Gabès. Elle est l'oasis la plus prospère en Tunisie : située entre mer et désert elle est connue à travers l'histoire par son climat, ses cultures étagées, l'abondance de ses fruits. C'est l'unique oasis maritime dans le monde.

En Tunisie, il y avait deux Chenini: Chenini-Tataouine et Chenini-Gabès.

Chenini-Gabès fait partie d'une série d'oasis qui formait l'oasis de Gabès. Elle est l'oasis la plus prospère en Tunisie : située entre mer et désert elle est connue à travers l'histoire par son climat, ses cultures étagées, l'abondance de ses fruits. C'est l'unique oasis maritime dans le monde.

Pline l'Ancien, né en 23 après J/C, qui semble l'avoir visité, a écrit : *« Là, sous un palmier croît un olivier, et sous l'olivier un figuier, et sous le figuier, un grenadier, sous ce dernier, la vigne, sous la vigne on sème du froment, puis des légumes, tous dans la même année, tous s'élèvent à l'ombre les uns des autres. »*

L'oasis de Chenini est confrontée à beaucoup de problèmes dus à l'installation d'une zone industrielle dans les années 1970, qui puise de l'eau destinée à l'irrigation. Les sources naturelles se sont tarées, et le tour d'eau, qui passait au maximum toutes les deux semaines est passé désormais à deux mois, parfois plus. Le degré de salinité des sols augmente, ce qui rend la culture impossible. Les parcelles sont abandonnées, les palmiers -qui constituent l'étage essentiel- sont détruits.

L'oasis autrefois (environ les années 1960), et l'oasis aujourd'hui (2012)

source : I. Carpentier, 2012

source : D. Robert, 2016

Face à ces menaces, Mabrouk Jabri a fondé, en 1978, un CLUB-UNESCO, pour faire face à cette situation et pour chercher des solutions à ces problèmes avec les habitants de l'oasis et la communauté internationale.

En décembre 1992, le CLUB-UNESCO de Chenini-Gabès a lancé l'idée d'un grand séminaire intitulé : « Les oasis en Tunisie, patrimoine du monde. » Un sujet brûlant pour l'état tunisien qui n'aimait pas aborder ce sujet du fait de la peur de réactions des oasiens de Gabès touchés par les effets néfastes de la pollution, et de la pénurie d'eau d'irrigation.

Mabrouk a invité comme intervenant pour ce séminaire Pierre Rabhi, un agro-écologiste Franco-algérien. Pierre Rabhi a proposé des solutions aux problèmes de l'oasis, et a montré que par le biais de l'agroécologie, on peut répondre au manque d'eau¹. Un projet de réhabilitation de l'oasis de Chenini est lancé par M. Rabhi, et animé par le CLUB-UNESCO CHENINI : « Projet de réhabilitation de l'oasis de Chenini ». Le CLUB-UNESCO CHENINI est parvenu à inscrire l'oasis de Chenini sur la liste des « Amis trésors du monde de l'UNESCO » et à créer une association, l'ASOC : « Association pour la Sauvegarde de l'Oasis de Chenini-Gabès ».

2013, à Chenini

source : I. Carpentier, 2013

Jusqu'à aujourd'hui, cette association continue à œuvrer pour le bien de l'oasis. Elle a les missions suivantes:

*Développement rural, gestion des déchets

*Education à l'environnement

¹ Un documentaire intitulé « L'agroécologie dans l'oasis de Chenini » a été réalisé par Sonia Ben Messaoud en 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=XU8ODDksaLc&t=1550s>

*Eco-citoyenneté, lutte contre la désertification, utilisation des techniques agroécologiques, etc...

Mais, bien que les efforts fournis par l'ASOC et les autres associations de Chenini et Gabès sont intensifs, la situation de l'oasis de Gabès et son golfe reste à désirer, et le comportement de l'état reste négatif.

Ce qu'ils ont dit de Chenini-Gabès:

Au 1er siècle avant JC, Pline l'ancien écrit dans Histoire naturelle :

« Au milieu des sables d'Afrique, quand on se rend aux syrtés et à Leptis la Grande, on rencontre une cité nommée Tacapes; La richesse de son sol, bien arrosé, est plus que merveilleuse ; son étendue est de 3000 pas en tous sens. Une source abondante s'y trouve, mais les eaux n'en sont distribuées qu'à certaines heures. Là, sous le palmier très élevé, croit un olivier ; sous celui-ci, un figuier, sous le figuier un grenadier, sous ce dernier la vigne ; sous la vigne, on sème du froment, puis des légumes et des herbages ; tout cela dans la même année, et croissant à l'ombre les uns les autres »

source : I. Carpentier, 2010

El Bekri, écrivain andalou du Xème siècle, dans « Sentiers et Royaumes » écrit : « *Gabès abonde en fruits de toute espèce et surtout en bananes, aussi fournit-elle une grande quantité de fruits à la ville de Kairouan. Les mûriers y sont très nombreux, et chacun de ces arbres nourrit plus de vers à soie que ne feraient cinq muriers dans tout autre pays.* »

Al Tijani voyageur arabe du XIIIème siècle, dans « Voyages de la Régence », écrit aussi: « *Ne peuvent se réunir sur la même table les fruits de la chasse et de la pêche, ainsi que les sortes de dattes qu'à Gabès.* »

A la fin du 19ème siècle, en 1888, deux voyageurs français Jean Savourant et le docteur Ferdinand Laffite, dans « Le golfe de gabes en 1888 » racontent leur périple : « *On marche d'enchantement en enchantement, dans ce coin de pays sur lequel la baguette magique d'une fée paraît s'être étendue.* » ; « *Le contraste est tel (...) que tout provoque l'étonnement, tout excite l'admiration, tout prend à l'œil ravi des proportions inusitées: les ruisseaux qui coulent gaiement au milieu de l'épanouissement d'une végétation follement exubérante, se transforment en rivières ; Les chutes d'eau deviennent des cascades ; et les grands arbres qui s'élancent vigoureusement d'un fouillis de plantes rustiques, aux fleurs de toutes nuances donnent un aspect de forêt vierge à l'ensemble du paysage.* »... « *Une eau limpide et courante circule par mille petits canaux au milieu de tapis de verdure d'une fraîcheur infinie* » ; « *Vignes luxuriantes (...), épais massifs de grenadiers, d'orangers, de citronniers, exhalent autours d'eux leur parfum pénétrant.* » ... « *Des myriades d'oiseaux ont élu domicile dans cette forêt enchanteresse. (...) L'impression qu'on éprouve est de celle qu'on ne saurait oublier.* »

En 2010, l'ancien maire de Chenini raconte :

« *Il y a eu beaucoup de changements : l'eau a diminué, elle n'est plus là en abondance. (...) Les gens aiment vraiment l'oasis, mais ce n'est plus la même chose qu'avant. C'est normal. Tant que l'activité de l'homme évolue, la situation évoluera, et c'est bien !* » ; « *L'oasis reste un trésor* ».

L'oasis de Chenini continue à résister malgré toutes les difficultés. Citoyens, agriculteurs, jeunes, femmes, étudiants, tous œuvrent pour la sauvegarde de cette oasis millénaire. Les amis de l'oasis de Chenini sont partout dans le monde et en Tunisie².

Hanne Sindberg, fidèle à l'oasis et à ses activités

source : H. Sindberg, 2017

On peut remarquer un groupe d'enseignants danois planter des palmiers à Chenini. En parallèle, à ces acteurs sur le terrain, Mabrouk Jabri³ ne cesse de tourner dans le monde avec son exposé « la vie d'une oasis » afin de faire connaître l'oasis de Chenini et sa beauté, ainsi que ses problèmes pour avoir de l'appui et du soutien.

Hella Lahbib, journaliste tunisienne, a écrit sur le journal tunisien *La Presse* du lundi 16 juin 2019, dans la rubrique Panorama : « *Mabrouk Jabri, enseignant et militant, père de quatre enfants (...) Homme-orchestre, jamais à court d'idées, rares sont les champs d'activité où il n'a pas apporté sa touche, un savoir-faire, une idée, quand il n'est pas à l'origine de l'action... Il avait participé dans les années 1980 à un projet unique en son genre, qu'il considère comme une étape importante dans sa vie : c'est le projet de 'l'école nouvelle*

² Voir l'article de Nawaat du 2/10/ 2014

³ Pour tout contact : jabrimabrouk2018@gmail.com

expérimentale publique' de Chenini-Gabès où les méthodes d'apprentissage étaient différentes.

source : LAPAT, 2022

Un établissement original sur le fond comme sur la forme. Les salles de classe sont circulaires et communicantes, pour faciliter les activités et mettre en pratique la vision pédagogique basée sur les méthodes actives. Un documentaire est en cours de préparation, dont le titre : « Un village en chantier, ou une école autre » raconte les péripéties de sa création, à travers la mise à contribution de l'ensemble du village pour qu'elle voie le jour. Parmi ses points distinctifs, les enfants étaient accueillis dès l'âge de quatre ans. A Chenini, les enfants n'allaient pas tous au jardin d'enfants, faute de moyens. L'école expérimentale avait intégré alors le préscolaire : « Nous avons le souci de démocratiser l'enseignement ». A un certain moment, les délégués régionaux de l'Education qui ne comprenaient pas très bien le principe de l'établissement, considéré comme « hors système » et donc « hors la loi », n'ont pas beaucoup encouragé le projet. Malgré cela et au fil des années, l'école a résisté et résiste encore. Certes, elle officie sous le régime du ministère de l'Education, mais le programme a été appliqué avec nos méthodes propres. Une multitude de chercheurs en sciences de l'éducation ont suivi avec nous quelques expériences', tient à préciser M. Jabri ».

Le souci des lanceurs de ce projet éducatif est de développer l'esprit critique et scientifique des élèves. Il semble qu'ils aient atteint leur objectif. « Nous avons suivi quelques élèves ensuite au collège, ils étaient considérés comme turbulents et têtus par leurs éducateurs,

même un brin provocateur. Mais ils étaient différents des autres et dotés d'un esprit éveillé, voir critique. Même ceux qui n'ont pas obtenu de diplômes supérieurs sont différents des autres, et débrouillards » assure-t-il.

Relier les deux rives de la méditerranée

Le programme de réhabilitation de l'oasis, le projet de l'école nouvelle expérimentale, L'APES Association pour la Promotion de l'Education Scolaire, l'association AFCO Association Formes et Couleurs Oasiennes, association THT Terre et Humanisme Tunisie, ... Toutes ces associations et projets ont la touche de Mabrouk qui est présente. Elles ont pour objectifs :

*L'éveil civique et citoyen au travers des activités : éducatives, culturelles, scientifiques...

*La valorisation, le développement humain et la sauvegarde du patrimoine humain, culturel, et naturel des oasis, pour en faire un pôle touristique et culturel

*Les échanges des savoirs et savoir-faire entre: habitants, amateurs, chercheurs tunisiens et étrangers ... en somme, tisser des liens de paix et d'humanisme entre les peuples.

Mabrouk a beaucoup contribué à la réussite des rencontres « Association et Citoyenneté dans l'Espace euro-méditerranéen »; organisées en France par l'ASTIA à Apt.

Les rapports entre les deux rives de la Méditerranée sont une évidence géographique, historique, culturelle et humaine. Notre identité de demain se construit à travers les relations entre ces deux rives. Pour chacun, dès maintenant, la citoyenneté sollicite une réappropriation de l'environnement et de la culture. Lutter contre les dangers qui menacent nos sociétés, c'est à la fois rapprocher l'homme de son appartenance, de ses références, et exiger l'ouverture aux autres. Il nous faut prendre conscience de la dépendance écologique de l'humanité et dans la solidarité rechercher la fin des rapports inégalitaires. Communiquer, échanger des expériences, ce sont l'objectif des 7 rencontres qui ont regroupé à chaque fois plus de 70 jeunes du pourtour méditerranéen. Tout ce dynamisme a donné naissance à un évènement annuel qui se passe à Chenini : les JCMC, Journées Cinématographiques Méditerranéennes de Chenini.

Elles ont été organisées pour la première fois en 2005.

Pour quoi les rencontres JCMC ?

*L'objectif des JCMC est de faire communiquer les deux rives. Nous voulons rendre possible, par l'échange d'expériences et d'acteurs de terrain, le dialogue et l'ouverture d'esprit. Il s'agit de réaffirmer et de renforcer les liens humains et culturels qui nous ressemblent dans l'espace euro Med.

*Les JCMC visent aussi à participer au processus de décentralisation de la culture et des arts pour offrir un programme culturel de qualité à un public modeste, dans des régions isolées des grandes politiques culturelles. C'est la visibilité culturelle d'une région, son ouverture sur l'espace euro-med qui est en jeu.

Hella a fini son article comme suit : « *Nous n'avons pas cité tous les projets que Mabrouk Jabri a lancé, ils se comptent par dizaines. Ce portrait, en voulant lui rendre hommage, a le mérite de nous enseigner que la volonté d'une personne peut dépasser de loin les moyens dont elle dispose. Il nous enseigne également que l'amour d'une région et d'un pays peut être actif et généreux, en étant sans limites...* »

Kulturmøder

Dette er et fast indlæg i Nyhedsbrevet, hvor vi fremover bringer indlæg om kulturmøder med franskmænd og fransktalende i Frankrig og i fransktalende lande.

Skriv endelig en mail til Ulla Pedersen uppedersen@gmail.com, hvis du har lyst til at skrive en artikel om sådanne kulturmøder. Husk at give din artikel en overskrift og medsend et billede.

Artikel af: Thomas Clante

Tidligere lektor i fransk og billedkunst på Vejen Gymnasium.

Tidligere med i Fransklærerforeningens bestyrelse. Bl.a. som redaktør af Fransk Nyt.

Se evt. yderligere på Thomas Clantes hjemmeside: www.thomasclante.dk. og på hans profil på facebook.

Du er også altid velkommen til at kontakte Thomas på hans mailadresse: thomas.clante@gmail.com

Artikel om den russiske ubåd i Kolding Havn

Den russiske ubåd i Kolding Havn

Om Jean Dewasne og nogle udsmykningsopgaver i Kolding

Artikel af Thomas Clante

Korrespondancen med Thorvaldsen

Den 9. april 2015 modtog jeg en mail fra en ukendt studerende i Paris, Vincenza Benedettino, der havde henvendt sig til Thorvaldsen Museet i København ang. Jean Dewasne og hans forhold til Danmark. Dewasne havde holdt et par foredrag om moderne kunst på Thorvaldsen i sin tid. Og Vincenza skrev nu på en afhandling om den franske konstruktivist, der havde specialiseret sig i større udsmykningsopgaver, og bl.a. har dekoreret det indre af Von Spreckelsens Arche i La Défense. Han havde haft flere relationer til Danmark og til Kolding. Og havde senest, i 91/92, udarbejdet skitser til dekorering af den russiske ubåd, der snart skulle udstilles oppe på kajen i Kolding Havn og pryde havnefronten som et fredssymbol. En forskningsmedarbejder på Thorvaldsen, tidligere elev på Vejen Gymnasium, havde sendt hende videre til mig, da hun vidste, jeg havde været med i ubådssagen som tolk for Jean Dewasne. Vincenza Benedettino skriver:

2015-04-09 15:33 GMT+02:00 Vincenza Benedettino

Cher Monsieur Clante,

je m'appelle Vincenza Benedettino et je suis une étudiante de l'École du Louvre à Paris.

Madame Karen Benedicte Busk-Jepsen du Musée Thorvaldsen m'a très gentiment donné votre adresse mail, car je suis en train de rédiger mon mémoire d'étude sur les réseaux de Jean Dewasne en Scandinavie.

Mon corpus est constitué essentiellement de la correspondance contenue dans l'archive de l'artiste, qui a été récemment donné à la Bibliothèque Kandinsky du Centre Pompidou.

Mon travail est dirigé par Monsieur Didier Schulmann, directeur de la Bibliothèque Kandinsky et Madame Camille Morando, documentaliste au Centre Pompidou.

Je vous serais très reconnaissante si vous pourriez me donner quelques informations en ce qui concerne le projet de décoration du sous-marin à Kolding.

En particulier, j'aimerais bien savoir comment est-ce que Jean Dewasne a été choisi pour la décoration et quel a été le rôle joué par Nils Ehrenskjöld dans ce projet.

Je serais ravie de recevoir votre réponse à mes questions. Dans l'attente, je vous remercie par avance.

Cordialement, Vincenza Benedettino

Det over tyve år gamle ubådsprojekt blev vakt til live på ny i min bevidsthed. Og bl.a. mødet med Jean Dewasne i januar 1992, hvor jeg skulle overrække ham et brev og en flaske Johnny Walker Black Label fra Koldings borgmester, Per Bødker Andersen, i hans atelier på højre bred i Paris:

«Ah, maintenant je commence à y croire», havde Jean Dewasne udbrudt spontant !

Hvordan var det kommet så vidt? Min mail til Vincenza fra april 2015 indeholder måske nogle svar på en problematik, som optog mig i en god del af 1991 - 92.

Chère Vincenza Benedettino

Pour commencer, Jean Dewasne a été invité à décorer à Kolding l'usine de fabrication de peinture Gori en 1976 et en 1979 par Nils Ehrenskjöld. Ehrenskjöld a voulu créer une nouvelle vision d'une ambiance sociale et culturelle par la construction d'une vaste halle où les limites entre les machines de fabrication, les hommes et les bureaux d'administration n'existaient pas. Une conception radicale de la vie commune de tous les employés de la firme sous l'influence de l'art concret de Dewasne. Le travail a fait écho dans le pays et la décoration existe toujours en partie du moins. Cette architecture forme aujourd'hui le cadre d'une filiale de l'Institut IBC, sous le nom d'Innovationsfabrikken.

En 1981 Jean Dewasne a fait des esquisses pour deux réservoirs de gaz au port de Kolding. Un projet qui n'a pas été mené à fin. Mais dont les esquisses doivent sûrement se trouver quelque part.

En 1991 La Galerie Ambulante, qui était un projet de réhabilitation de jeunes inemployés de Kolding, a lié contact avec Dewasne pour la décoration d'un sous-marin soviétique de la classe whisky. Toujours, à ce qu'on m'a dit, par l'intermédiaire d'Ehrenskjöld, qui était sans doute aussi le mieux placé pour avoir gardé le contact. Mais je n'ai pas de confirmation là-dessus. La Galerie Ambulante a finalement réussi à convaincre Gorbatchev à céder un vieux sous-marin de cette classe modeste qui ensuite devrait être placé au port de Kolding pour être changé en un symbole de paix par une décoration totale de Dewasne. A cette phase je suis entré dans le projet comme interprète dans le contact entre Kolding et Dewasne. J'ai même, en passant par là en 91, rendu visite à Dewasne dans son atelier à Paris pour lui offrir une lettre de la main du maire de Kolding lui assurant son support et une bonne bouteille de whisky. Sa femme et lui m'ont gentiment invité à dîner avec eux au restaurant de La Maison Danoise aux Champs-Élysées. Pendant le dîner Dewasne a parlé longuement de son enthousiasme pour les pays scandinaves, de notre esprit démocratique et de son amitié avec des artistes danois. Notamment avec Robert Jacobsen et Richard Mortensen, qu'il connaissait depuis longtemps de par leur collaboration dans le milieu constructiviste à la fin des années quarante et au début des années cinquante à Paris. Dewasne avait, vous le savez déjà, gardé le contact avec le Danemark.*

A l'Exposition Universelle de Séville de 92 une maquette du sous-marin en briques Lego a été exposée dans un pavillon avec des esquisses et quelques exemples de sculptures décorées de Dewasne pour donner une idée de la décoration future du sous-marin. Dewasne n'a pas été ravi de la connotation avec les briques Lego, il faut le dire! Le sous-marin est finalement arrivé au port de Kolding. Mais hélas, on a laissé tomber le projet d'un tel monument contre la guerre à la dernière minute dû entre autres aux multiples protestations des habitants locaux. Tiré de l'eau il paraissait énorme et dominait la silhouette du port à l'entrée de la ville du côté sud-est.

Ehrenskjöld est décédé en 2011. Le journaliste local, Ole Würz, qui servait d'interprète avant moi et qui a traité de l'affaire dans la presse, connaissait Ehrenskjöld personnellement, mais il est mort au milieu des années 90. Donc, je ne sais pas très bien où se tourner maintenant

sinon aux archives de la ville de Kolding. Il doit se cacher là de la documentation sur Ehrenskjöld, qui était en fait une personnalité culturelle importante dans la ville pendant plusieurs décennies. Un certain Uffe Andreassen d'ailleurs était aussi engagé dans le projet du sous-marin de la part de la municipalité. Je vais essayer de les contacter prochainement pour pouvoir vous donner un contact éventuellement où des adresses Internet.

Le sous-marin est resté sur le quai pendant un certain temps ouvert au public. Ensuite il a été transporté au port de Nakskov dans le sud-est du pays où il est resté sans jamais être décoré par Dewasne. Pour être finalement démoli en 2011. D'autres villes ont montré leur intérêt, mais il était plutôt devenu un objet encombrant vers la fin. Peut-être que la glasnost et la perestroïka ont paru un peu perdues dans le lointain aussi ? Le projet du sous-marin était une belle vision avant d'être tiré de l'eau ! En fin de compte le nom de Dewasne est resté connu dans la ville de Kolding grâce à sa décoration de l'usine Gori! Une décoration qui n'a pas les dimensions de celles de l'Arche de Spreckelsen, mais qui pourtant semble particulièrement réussie - et pas moins à cause de son incorporation dans la vie de travail quotidienne des employés ! Un projet réussi et ancré dans l'idéalisme de Jean Dewasne!

Cordialement, Thomas Clante

* Og herunder følgebrevet til Dewasne forfattet af borgmesterkontoret i Kolding;

Kolding Kommune

Borgmesteren

Rådhuset, 6000 Kolding

Tlf. 75 50 15 00
Telefax 75 50 15 03
Telex 51 465

Monsieur Jean Dewasne
FRANCE

Dato	J.nr.	Sagsbehandler	Lokaltf.
le 12 décembre 1991	-	PBA/lr	2005

Cher Monsieur,

La municipalité de Kolding s'intéresse beaucoup au développement du projet du sous-marin.

Non seulement pour la ville de Kolding, mais aussi pour toute l'Europe, ce projet sera un symbole de l'ouverture entre l'Est et l'Ouest.

Donc, c'est avec grand enthousiasme que je viens d'apprendre que vous prenez part au embellissement de ce symbole. Avec vous, l'oeuvre d'art sera garanti ses dimensions internationales!

Je vous prie d'agréer, cher Monsieur, l'expression de mes respectueux sentiments.

Per Bødker Andersen
maire

Efterskrift

Dette særlige, dansk-franske kulturmøde strækker sig tilbage til tidlig efterkrigstid. Politikens Kunsthistorie beskriver Robert Jacobsens og Richard Mortensens togrejse ned gennem det sønderbombede Vesttyskland i 1947 til et intakt Paris. Her kom de hurtigt med i de konstruktivistiske kredse omkring Gallerie Denise René. Og blev venner med Jean Dewasne. Deres bekendtskab er fortsat og har skabt mange ringe i vandet i Danmark, hvilket Vincenzas arbejde med Dewasnes korrespondance nu er et klart vidnesbyrd om. Hun konkluderer således i sit :

«Mémoire d'étude sur les réseaux de Jean Dewasne en Scandinavie.» :

« *Mon corpus est constitué essentiellement de la correspondance contenue dans l'archive de l'artiste, qui a été récemment donné à la Bibliothèque Kandinsky du Centre Pompidou.* ».

Jeg slap ubådssagen i 1992. pga. et dårligt klima i Det rullende Galleri, der stod for den praktiske udførelse af ubådsprojektet. Det rullende Galleri var kommunalt støttet og havde til formål at aktivere Koldings unge arbejdsløse i meningsfyldte projekter, indtil de kunne komme videre. Og Dewasnes dekorering af ubåden indgik blot som en del af Det rullende Galleris arbejde. Men den rolle Dewasnes skitser var tiltænkt på verdensudstillingen i Sevilla 92 på den franske pavillon blev pludselig "sideslilet" med en stor ubådsmodel i Legoklodser. Hvordan Lego lige var kommet ind i billedet her, ved jeg ikke præcist. Det kan vel kun have været den daglige ledelse i galleriet. Dewasne var stærkt utilfreds. Det blev for mig dråben. Jeg takkede nej til Sevilla. Jeg foretrak igen at hellige mig mit fuldtidsjob som gymnasielærer.

Jeg fik ikke nærlæst Vincenzas afhandling i 2016, som jeg altså havde bidraget til med mit brev af april 2015. Jeg nåede at printe den ud, ca. 100 sider med tillæg.

Jean Dewasne havde begejstret fortalt om Robert Jacobsen og Richard Mortensen. Robert Jacobsen bosatte sig i Egtved nord for Kolding, hvor han havde værksted i mange år på en gård i de maleriske bakker. Herfra udgik flere væsentlige værker, bl.a. udsmykningen af grusgraven i Tørskind med den franske billedhugger, Jean Claraboudt. Et unikt stykke landskabskunst, som inddrager naturen på storladent vis.

Richard Mortensen, som havde tilbragt en lang årrække i Frankrig, var lidt med i planlægningen og indretningen af Trapholt Museet i slutningen af firserne, hvor han fik en hel sal stillet til sin rådighed, Trapholt skriver:

Med Richard Mortensen-salen på Trapholt fik Danmarks store, abstrakte maler realiseret sin ungdomsdrøm: At skabe et rum, hvor arkitektur og maleri forenes.

Tanker som var beslægtede med Dewasnes ønske om store rum og sammenhænge som baggrund for kunsten.

Hverken dekoreringen af gastankene eller af Whisky-ubåden i havnemiljøet i Kolding blev til noget. Det eneste, stadig synlige resultat af samarbejdet med Jean Dewasne er dekoreringen af "Gori-tankene" på Birkemosevej, nu "IBC Innovationsfabrikken". Det var lykkedes at få Dewasne til at udsmykke de nye farvetanke, da fabrikken blev genopført efter en brand i 78. De nære relationer mellem Ehrenskjöld og Dewasne må have haft afgørende betydning. Hvorfor projekterne med gastankene og senere med ubåden ikke blev ført ud i livet, vil jeg lade andre dømme om.

Udsmykningen af ubåden var en hjertesag for Jean Dewasne - og ikke alene for kunstneren, men nok så meget for pacifisten og humanisten i ham - det mærkede man tydeligt!

Det var livslange venskaber, der blev knyttet mellem det franske kunstmiljø og det danske i efterkrigstiden. Her blot nævnt nogle få, væsentlige aktører. Jean Dewasne havde gemt og bogført sin korrespondance, hvad der blev grundlaget for Vincenza Benedettinos store opgave. Hendes henvendelse til mig i april 2015 - i forsøget på at skaffe større klarhed om emnet – fortalte tydeligt, at dette specielle, dansk-franske, venskabelige samarbejde langt fra er glemt i Frankrig!

PS Interesserede i Benedettinos afhandling fra 2016 kan henvende sig til mig:

Thomas Clante

Alpedalsvej 78

6000 Kolding

Mail: thomas.clante@gmail.com

Herunder fotos fra Innovationsfabrikken august 2023 af en del af det resterende fabriksanlæg bemalet af Dewasne i 1979.

Fotostat fra den større udstilling af stedets historie og betydning

Jean Dewasne

Jean Dewasne, 1921-1999, fransk maler. Efter uddannelse på kunstakademiet i Paris i både arkitektur og malerkunst blev Jean Dewasne i 1940'erne en af de mest konsekvente dyrkere af det geometrisk-nonfigurative maleri.

Enkle geometriske former og mønstre og klare, kontrasterende farver karakteriserer Jean Dewasnes billeder, der siden 1960'erne ofte er udført med emaljefarver på metal. Han har også skabt en række anti-skulpturer af lakerede bilkarosseri-dele og udført mange udsmykningsopgaver, bl.a. til universitetet i Lille (1968), museet i Grenoble, metroen i Hannover, Gori i Kolding (1976 og 1979), J.O. von Spreckelsens store triumfbue i Paris (1989) og Politikens Hus i København (1995).

Allerede i 1945 blev Jean Dewasne tilknyttet Galleri Denise René i Paris. Det var et meget progressivt galleri, hvor en række kunstnere samledes for at være med til at udvikle et nyt demokratisk samfund. Der var tale om en reaktion på den anden verdenskrig, og kunstnerne forkaster derfor det gamle figurative

formsprog og går på jagt efter et nyt formsprog, som indvarsler en ny tid. De kunstnere Dewasne her samarbejder med, er ud over de to franske kunstnere Victor Vasarely og Jean Deyrolle, de to danske kunstnere Robert Jacobsen og Richard Mortensen.

Samarbejdet med de to danske kunstnere bliver meget tæt og livsvarigt. Dewasne besøger flere gange Danmark, udstiller på Koldinghus sammen med Robert Jacobsen, skriver en bog om Robert Jacobsen og udstiller sammen med Richard Mortensen i gruppen Linie II. Han udfører en række fælles malerier med Ib Geertsen og holder foredrag om den abstrakte kunst på Thorvaldsens Museum.

På Gori arbejder Jean Dewasne i 1979 i ca 3 måneder med to assistenter for at skabe en totaludsmykning, der inddrager hele rummet omkring virksomhedens kerneproduktion - fremstilling af træbeskyttelse. Det, der ellers er gemt i tanke, blandemaskiner og rør, er nu gjort synligt.

Robert Jacobsen ved antiskulpturausførelse:
Værket vil leve i folkemunde

Robert Jacobsen har i samarbejde med Jean Dewasne og Richard Mortensen udført en række fælles malerier og skulpturer. I denne artikel beskrives hans arbejde med at skabe en totaludsmykning af et rum, der inddrager hele rummet omkring virksomhedens kerneproduktion - fremstilling af træbeskyttelse.

Skulpturen
 Robert Jacobsen har i samarbejde med Jean Dewasne og Richard Mortensen udført en række fælles malerier og skulpturer. I denne artikel beskrives hans arbejde med at skabe en totaludsmykning af et rum, der inddrager hele rummet omkring virksomhedens kerneproduktion - fremstilling af træbeskyttelse.

Jydske Tidsende 90. 12. oktober 1979

Mødet med litteraturen

Dette er et fast indlæg i Nyhedsbrevet, hvor vi bringer indlæg om fransksproget litteratur.

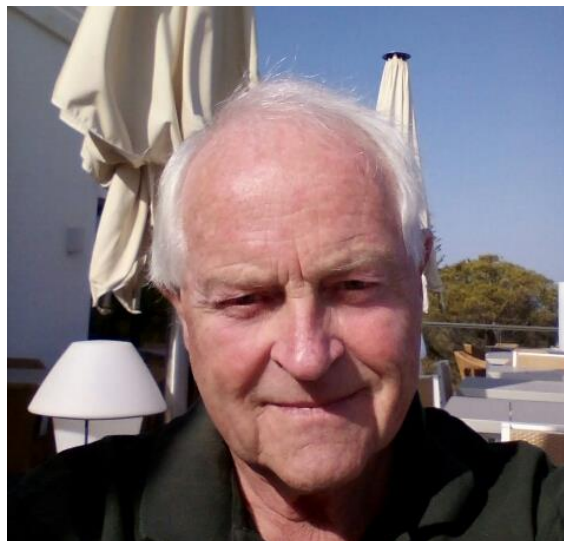
Skriv endelig en mail til Ulla Pedersen uppedersen@gmail.com, hvis du har lyst til at skrive en artikel om et litterært værk. Husk at give din artikel en overskrift og medsend et billede af dig selv.

Af: Per Lund-Rasmussen

Er cand.mag. i fransk og dansk og var lektor på Skanderborg Gymnasium i 1974-2017. Han underviste i fransk på Aarhus Katedralskole i 1970-71.

I 41 år var han skriftlig censor i dansk til hf- og studentereksamen samt til de større skriftlige opgaver. Han har lavet tre lærebøger til franskundervisningen i gymnasiet og på seminarierne og har skrevet (og skriver) utallige kronikker og artikler om litterære, historiske, rejserelaterede og almenmenneskelige emner.

Han er desuden foredragsholder og rejser meget i Frankrig, Italien, Portugal, Grækenland og Spanien.

Bordet fanger

Om Jean-Paul Sartres *Terningerne er kastet*

"Måske står filosofen Sartre over for en renæssance efter 1980-90'ernes sortklædte inderligheder" – skrev Søren Vinterberg i 2010 i sin anmeldelse af nyopførelsen af Sartres

”Terningerne er kastet” på Sukkerkogeriets eksperimentalscene Farinen i Odense. Per Lund-Rasmussen reflekterer her over det skæbnebestemte i Sartres ideologi.

Les jeux sont faits er oprindeligt et filmmanuskript af Jean-Paul Sartre, som sættes i scene af instruktøren Jean Delannoy, hvis film vises ved Cannes-filmfestivalen i september 1947.

Det er i 1932, at den første internationale filmfestival løber af stablen i Venedig, og i 1939 tager Frankrig beslutningen om at grundlægge en filmfestival i Cannes[1], men pga. krigen går der syv år, inden den første Cannes-filmfestival åbner i 1946.

Allerede i begyndelsen af oktober 1947 får *Les jeux sont faits* premiere i Paris i Marignan og Marivaux, to af de dengang kendeste boulevardbiografer.

Den kvindelige hovedrolle, Ève Charlier, spilles af den sensuelle Micheline Presle, mens Pierre Dumaine-rollen indehaves af den italienske skuespiller Marcel Pagliero, der blev berømt for sin hovedrolle i den ligeledes italienske filminstruktør Roberto Rossellinis (1906-77) kendte neorealistiske film *Rom — åben by* fra 1945.

Inden filmpremieren i Paris havde Sartre sørget for at få udgivet sit filmmanuskript som bog i løbet af september 1947 på forlaget Nagel, så ivrige *aficionados* af mesteren på forhånd kunne danne sig et indtryk af problematikken.

Handlingen er som følger:

På samme tidspunkt og i den samme store by dør Ève Charlier og Pierre Dumaine. Hun er en ung, elegant og velstående kvinde gift med militschefen André Charlier, som imidlertid har forgiftet hende for at kunne gifte sig med hendes lillesøster, Lucette.

André Charlier har allerede gjort kål på sin hustrus medgift efter først at have ødet sin fars formue bort og vil nu klare sine økonomiske problemer ved at forgribe sig på søsterens medgift, så snart de er blevet gift.

Pierre Dumaine kommer fra arbejderklassen, og han er primus motor i en modstandsgruppe, *Frihedsligaen*, der af al magt prøver at bekæmpe diktaturets væbnede

side, *Militsen*[2]. Dagen efter Pierre Dumaines død er dagen, hvor Frihedsligaen har planlagt et væbnet oprør mod regimet.

Pierre bliver skudt ned af en stikker, Lucien Derjeu, der under tortur har røbet noget om modstandsgruppen.

Umiddelbart efter deres død rejser Ève og Pierre sig, som om intet var hændt: Det er endnu ikke gået op for dem, at de er døde. De går således rundt i den store bys gader og kan se de levende haste af sted, uden at de dog på nogen måde kan komme i forbindelse med de levendes verden, idet de levende ikke kan se de døde.

Pierre og Ève taler med hinanden og opdager så, at de på trods af alle forskelle er som skabt for hinanden. Heldigvis findes der en “§140” i det hinsides, som giver mulighed for at ophæve dødens konsekvenser, hvis en mand og en kvinde, som helt tydeligt var skabt for hinanden, ikke havde mødt hinanden i levende live: De vil således få mulighed for at vende tilbage til Jorden for at leve deres kærlighed til hinanden ud!

Betingelserne er skrappe: De får 24 timer til at elske hinanden af al deres kraft og uden betingelser. Til gengæld er belønningen generøs, idet de, *hvis* det lykkes, får en helt ny jordisk tilværelse sammen. Hvis det mislykkes, skal de straks vende tilbage til de andre døde.

Ève og Pierre vover forsøget, og de kommer til live igen i nøjagtig det samme øjeblik, hvor man havde troet dem døde: *Hun* ligger i sengen og har overlevet giftattentatet — og *han* var blot faldet af cyklen, mens revolverskuddet havde forfejlet sit mål.

Fristen udløber imidlertid, uden at Pierre og Ève har kunnet opfylde betingelserne for kun at tænke på sig selv og vise hinanden total tillid: De dør således for anden gang og ender, hvor de kom fra blandt de døde i parken, hvor de for kort tid siden mødtes.

En gammel, lidt latterlig og pige glad markis spørger dem om, hvordan det gik, og Ève siger: “Ser De, bordet fanger. Man kan ikke spille sine kort om.”[3]

Pierre siger så ømt: “Jeg har elsket dig, Ève...” —“Nej, Pierre, dét tror jeg ikke.” —“Jeg har elsket dig af hele min sjæl”, forsikrer han.” —“Jamen, det kan da godt være, men hvad kan det bruges til nu?”[4]

Som døde har Ève og Pierre den fulde frihed til at gøre, hvad de vil, men de kan ikke gribe ind i de levendes liv og afværge de katastrofer, de kan se er under vejs. Og de levende er som bekendt døve overfor de dødes forsøg på kontakt!

Poetisk eventyr

Sartre har i forbindelse med filmatiseringen af *Les jeux sont faits* sagt[5], at det ikke så meget er spørgsmålet om døden, der interesserede ham, som det var spørgsmålet om livet set fra dødens side.

Mens vi lever, tror vi, at vi er frie til at handle, men glemmer at det kun er rigtigt i dét omfang, vi udelukker bevidstheden om, at andre har samme ret, og at vores tilstedeværelse samtidig lægger en dæmper på andres handlefrihed. Og hvis det endelig skulle være muligt at forestille sig en tilværelse efter døden, ville vi uvægerligt genindtage de roller, vi spillede tidligere.

Vi tror måske, at vi efter forgodtbefindende kan smide et hvilket som helst kort på bordet. Men det kan vi ikke, for kortene er givet, og vi må spille hånden, så godt vi kan.

Uden at Sartre måske selv har tænkt sig det, er *Les jeux sont faits* blevet til et moderne poetisk eventyr spændt for en ideologisk vogn.

Det grufulde ved Sartres historie er de dødes magtesløshed og deres totale ubrugelighed kombineret med en (u)begrænset "frihed", da de jo ikke kan komme i kontakt med de levende. Men hvor levende er de levende, når det kommer til stykket?

Da Ève og Pierre er blevet bevilget udgang iflg. "§140", beder arbejderen Astruc, der døde 18 måneder tidligere, dem om at gøre sig en tjeneste, når de vender tilbage til Jorden: Han forklarer, at hans kone har taget sig en elsker, hvilket han er bedøvende ligeglad med, men at han er meget bekymret for sin 8-årige datter, som "stedfaderen" ikke bryder sig om, men slår løs på.

Senere, da Pierre og Ève er vendt tilbage til Jorden, er det Ève, der må minde Pierre om deres løfte til arbejderen Astruc, og hun siger smilende til Pierre: "Hjælp mig, Pierre. Så vi i det mindste ikke vil være kommet tilbage forgæves."[6]

Pierre svarer, at de ikke er kommet tilbage for andres skyld; og læseren tænker, at det er godt, han ikke står i et lignende dilemma! Skal man koncentrere sig om at elske hinanden uden forbehold og lade dem være lige med hensyn til andres lidelser? Eller skal man "ofre" sig for andres "lykke" og således selv løbe risikoen for ikke at opnå dét, man var vendt tilbage til Jorden for at opnå: Et helt liv med den, man elskede.

Scenen, der er rørende, giver associationer til Victor Hugos (1802-85) indignerede socialkritik i *Les Misérables (De Elendige)* fra 1800-tallets midte, hvor Hugo lader den ejegode tidligere straffefange, den rige fabrikant og borgmester, Jean Valjean, tage sig af den lille Cosette, hvis mor, Fantine, på sit dødsleje har fået Valjean til at afgive dette løfte. Den lille pige frister usle kår hos den ondskabsfulde og upålidelige krofamilie Thénardier, hvor hun udnyttes som en slave til alt forefaldende arbejde. Jean Valjean køber hende imidlertid fri og opdrager hende som sin egen datter, ligesom Sartres gode hjerte løber af med ham, da han lader Pierre og Ève anbringe Marie Astruc i pleje hos en frodig kvinde i et pænt kvarter, og Ève siger smilende til Pierre: "I det mindste blev det hér til en succes!"[7]Og hun foreslår oven i købet, at hun og Pierre selv vil tage sig af barnet, hvis alt går vel!

Da Ève og Pierre på Pierres værelse nødtvungent har indrømmet overfor hinanden, at de vist nok havde andre motiver end ønsket om at elske hinanden uden forbehold, da de benyttede sig af "§140" for at vende tilbage til Jorden, breder der sig en stemning af mismod og opgivelse. Men så ser de sig i spejlet: Deres to ansigter kigger på dem, og Pierre siger, at det er første og sidste gang, at de vil se hinanden i et spejl, for de dødes "billede" reflekteres ikke.

Dét giver signalet til, at de kommer på andre tanker og prøver på —på trods af alle odds— at elske hinanden uden forbehold, men de er sig bevidst, at det nemt kan være en éngangsforeteelse: Denne kærlighedsscene set i lyset af dødens nærhed er mættet med sensualitet, nærvær og ømhed, og Ève skriger endelig et triumferende og befriende "*Jeg elsker dig...*" ud.

Hvad kunne de have gjort mere?

De har taget ansvaret for sig selv og for deres nærmeste. De har reddet den stakkels lille mishandlede Marie Astruc. De har til sidst gjort, hvad der stod i deres magt for at redde henholdsvis en naiv lillesøster fra forførelse og økonomisk ruin samt nogle

modstandskammerater fra at blive massakreret på trods af stor modstand fra alle sider. De har elsket hinanden, så meget det overhovedet var muligt under de givne omstændigheder.

Hvad kunne de have gjort mere?

Hvis “§140” ikke anvendes i hele sin udstrækning i et tilfælde som dette, vil det da så overhovedet være muligt at forestille sig, at nogle kandidater til et nyt liv på Jorden vil være mere kvalificerede end Ève og Pierre? Eller er “§140” en grusom leg konciperet af en grusom bestyrer af det hinsides, en paragraf som kun tjener til at vække falske forhåbninger om overhovedet at kunne få gennemført dette store sisyfosarbejde?

Les jeux sont faits er af mange grunde interessant — måske især fordi poesien og det almenmenneskelige undertiden løber af med filosofiens ideologi: Én af de bedste scener i stykket er den, hvor den førømtalte 8-årige Marie Astruc vinker tilbage til Ève og Pierre efter redningen: Bordet fangede netop *ikke* for hende, og kortene blev redistribuerede, så hun kunne reddes!

Det skal være Sartre tilgivet, at han ikke er konsekvent i sit værk. Og det må være læseren tilladt at læse hen over en til tider anstrengt ideologi for i stedet at se det storslåede i at være et menneske af kød og blod, der på trods af alle odds alligevel forsøger at gøre, hvad der må gøres, selvom belønningen synes fjern.

Bordet fanger

Den danske titel på Sartres værk *Terningerne er kastet* er måske mindre heldig, eftersom *Les jeux sont faits* betyder, at man (som på spillekasinoet ved fx roulettebordet) *har* gjort sin indsats. Anbragt så og så mange jetoner på dét og dét nummer. Valgt at gøre sådan og ikke sådan. Taget sit standpunkt, som ikke kan ændres etc.

Først når “*les jeux sont faits*”, når indsatsen *er* foretaget, smides terningerne (eller kuglen kastes i den roterende roulette), og man vil så kunne se, at kuglen lægger sig til hvile et bestemt sted, mens terningerne udviser så og så mange øjne. Først da véd man, om ens indsats bliver mangedoblet, eller om den er gået tabt, fordi man havde satset forkert.

Man kunne således forestille sig en anden oversættelse af Sartres titel, der svarede mere til det franske udtryks virkelighed: “*Bordet fanger*”.

For det er vel dét, Sartre prøver at sige, at vi ganske vist er frie til at vælge, men at valget naturligvis får konsekvenser i den ene eller den anden retning (og undertiden i alle retninger!), og at vi ligger, som vi har reddt.

Men er det nu også rigtigt? Er vi prædestinerede til én eller anden uundgåelig og ubønhørlig "skæbne", fordi vi på et givet tidspunkt på baggrund af bestemte præmisser, som de tog sig ud for os på "valgtidspunktet", gjorde sådan og sådan? Kan man da ikke "modificere" sine valg, når og hvis det viser sig, at præmisserne eller forudsætningerne for netop dette "valg" enten har ændret sig (eller måske oven i købet allerede på "valgtidspunktet" var anderledes, end vi troede pga. en —viser det sig senere— ufuldstændig og mangelfuld opfattelse af komplicerede tings nærmere beskaffenhed)?

Der kommer let noget skæbnetungt og lidt for firkantet determinerende over Sartres ideologi vedrørende valget: Som om vi absolut er nødt til at sige "B", fordi vi nu engang har sagt "A"; idet vi, da vi sagde "A" pga. ufuldstændige forudsætninger, forestillede os, at "B" ville være det næste logiske skridt på vejen frem, hvad det så undervejs i processen viste sig *ikke* at være. Det er således fx tvivlsomt, om den berømte gordiske[8] knude nogen sinde ville være blevet løst, hvis Alexander den Store tamt havde fulgt spillets regler!

Men i det "virkelige" liv...? Dét liv, der foregår udenfor kasinoets regelbundne verden, hvor indsatsen naturligvis ikke kan flyttes til en gunstigere position, når man først har set, hvor kuglen landede. Eller hvad med dét liv, der ikke er bundet af en firkantet - og måske endda til tider masochistisk, fundamentalistisk - ideologi, som vi desværre har så mange eksempler på selv i vor oplyste tid...?

I det "virkelige" liv har vi måske mange flere muligheder for at vælge om igen uden nødvendigvis at behøve at løbe linen ud, indtil rebet strammer ubehageligt og klemmer livet ud af os. I det "virkelige" liv kan vi måske undgå at begå de voldsomme "fejltagelser", som ideologierne til tider dystre og pessimistiske eksempelmateriale i den gode (!) sags tjeneste er så rigt på. I det "virkelige" liv vil vi vide at korrigere for fejlnavigation, så vi ikke som en stolt, men dum-stædig kaptajn på broen lader skibet gå på grund, selvom han sagtens i det klare vejr kan se de skær, der brat vil standse sejladsen, fordi han ikke til sin død vil indrømme, at hans beregninger var forkerte (af sparsommelighedsgrunde benyttede han forældede søkort og undlod ofte at tage lods om bord etc!).

Med andre ord har vi —hvis vi vel at mærke selv ønsker det og er i stand til at klemme os ud af besnærende ideologiers spændetrøjelignende favntag— mange flere muligheder for at korrigere for forkert kurs, så den katastrofe, der så ud til at være uundgåelig, alligevel ikke er det:

Thi vi har lov til at vælge om igen! “Les jeux” er altså ikke mere “faits”, end at mennesker udenfor kasinoets kunstige virkelighed har mulighed for “at flytte indsatsen et andet sted hen”, selv efter at “terningerne er kastet”!

Hvis man antager, at dette er rigtigt, så vinder (heldigvis!) menneskets praktiske virkelighed over ideologien, der jo ofte er udtænkt med næsten matematisk præcision, hvor det ene stadium eller trin med usvigelig konsekvens fører til det næste osv. Men (og igen “heldigvis!”) mennesket er langt mere kompliceret og uberegneligt end selv den mest udspekulerede filosofys labyrintiske tankeslots irgange.

Sartre i det litterære Frankrig midt i 1940'erne

Frankrig var i 1945 et forarmet land, hvor elektricitetsmangel lukkede caféer og restauranter tre dage om ugen, og hvor der var (gen)indført rationering på brød, mens papirmangel bl.a. betød, at der ikke kunne trykkes nye skolebøger før året efter.

Imidlertid var der på trods af de materielle mangler et stort antal kulturelle begivenheder og offentlige foredrag om de mest forskelligartede og interessante emner, der kunne spænde fra “Brugen af gas til belysningsformål og dens konsekvenser” og til “Korsikas historie”.

Den 29. oktober 1945 kunne man således læse en lille annonce i *Le Monde*, der mindede om alle de andre, der tilbød foredrag om diverse emner: “Foredrag i Club Maintenant. Mandag, den 29. oktober klokken 2030, Salle des Centraux, 8 Rue Jean-Goujon (métro Marbeuf). Jean-Paul Sartre taler om emnet: “Eksistentialisme er Humanisme”.

Cohen-Solal fortæller i sin store Sartre-biografi, at de to ledere af Club Maintenant, Jacques Calmy og Marc Beigbeder, havde betalt i dyre domme for at indrykke den omtalte annonce: Ikke blot i *Le Monde*, men sandelig også i *Combat*, *Le Figaro* og *Libération*! Da man var bange for, at entréindtægterne måske ikke engang ville kunne betale for leje af salen, havde

arrangørerne også sat plakater op i boghandler i Latinerkvarteret, på Montparnasse og i Saint-Germain-des-Prés for ikke at gå glip af selv den mest perifere potentielle foredragsgæst.

Det blev en stor succes i en tætpakket sal, hvor Sartre fik perspektiveret sine tanker om "Eksistentialisme er Humanisme".

Da aviserne senere omtalte begivenheden, hæftede man sig ikke så meget ved indholdet i Sartres foredrag, men gjorde i stedet et stort nummer ud af at beskrive de vilde tilhørere, de mange besvimelser pga. dårlig luft i det tætpakkede lokale samt de knuste stole. Men denne form for journalistik og journalistisk vinkling af noget, der går over journalistens forstand, er vel heller ikke fremmed for os i dag!

Men som sagt var det især denne begivenhed i efteråret 1945, der for alvor placerede Sartre i mediernes skarpe søgelys. Og da Boris Vians roman *L'Écume des jours* (*Dagenes skum*) udkom i 1947, blev man på ny mindet om Sartres foredrag to år tidligere, idet Vian satirisk og ironisk beskriver et foredrag, hvor "*Jean-Sol Partre*" kommer ridende på en trompeterende elefant omgivet af 4 øksebevæbnede body-guards, der svingende med deres økser skaffer plads til den store foredragsholder.

For at få en passende modvægt til glansbilledagtige fremstillinger af åndsfyrsten Sartre, er det måske ikke uinteressant at studere flg. citat fra én af dem, der absolut *ikke* brød sig om Sartre.

Der er tale om digteren og lægen Louis-Ferdinand Céline^[9] (1894-1961), der efter Anden Verdenskrig blev dømt som kollaboratør for tyskerne, og som opholdt sig i Danmark mellem 1944 og 1951, hvor han bl.a. sad i Vestre Fængsel efter at være blevet arresteret i København i begyndelsen af december 1945:

"Omstændighederne tvinger mig til udelukkende at se Jean-Baptiste^[10] (sic) Sartre iklædt snigmorderens dragt, eller snarere i skikkelse af en forbandet stikker, nederdrægtig, grim som arvesynden, røvkedelig håndlanger og bebrillet stivnakke." (in Louis-Ferdinand Céline, "Cahiers de l'Herne". L'Herne, 1965).

I øvrigt er det interessant at se, at Sartre senere tager afstand fra eksistentialismen: I den i 1960 udgivne *Critique de la raison dialectique*^[11] giver Sartre endog udtryk for foragt for den eksistentialisme, som han selv var blevet berømt på, hvilket mange undrede sig over. Imidlertid havde de franske kommunister allerede for længst omtalt Sartres eksistentialisme

som en pessimistisk borgerlig individualisme, der glemte menneskets solidaritet med andre mennesker.

Det er således interessant at (gen)læse *Les Jeux sont faits* og opdage, at det dogmatiske umærkeligt viger pladsen for poesi, eventyr og overbærenhed over for mennesker, der trods alt giver en god dag i ideologier.

Litteraturliste:

Primær litteratur:

Jean-Paul Sartre: *Les jeux sont faits*. Les Éditions Nagel. Paris, 1947.

Jean-Paul Sartre: *Les jeux sont faits*. Le français pour tous. Gyldendal, 1972.

Jean-Paul Sartre: *Terningerne er kastet*. Vintens forlag, 1964.

Jean-Paul Sartre: *Huis clos*. Gallimard, 1944.

Jean-Paul Sartre: *Lukkede Døre*. 1946 og senere.

Jean-Paul Sartre: *L'Existentialisme est un humanisme*. Nagel, 1946.

Jean-Paul Sartre: *Eksistentialisme er humanisme*, 1946 og senere.

Jean-Paul Sartre: *L'Être et le Néant*. Gallimard, 1943.

Jean-Paul Sartre: *Situations I + II* (især *Qu'est-ce que la littérature?*). Gallimard, 1947-1948) Boris Vian: *L'Écume des jours*, 1947. 10/18, 1963.

Boris Vian: *Dagenes Skum*, 1966.

Les jeux sont faits. Film instrueret af Jean Delannoy på baggrund af Sartres drejebog. Producent: Les Films Gibé, Paris, 1947.

La Revue du Cinéma, bd. I-III, 1946-48 (ved Jean George Auriol). Gallimard, 1946-48.

Les Temps Modernes, 1947-1948 (Directeur Jean-Paul Sartre).

Samtidige anmeldelser af *Les jeux sont faits*:

J. Doniol-Valcroze: *Les pauvres morts ont de grandes douleurs*. *Les jeux sont faits*. *La Revue du Cinéma*, februar 1948, No 10, pp. 77-80.

C.J. Elmquist: *Ny Bog af Sartre. Et filmmanuskript af usædvanlig litterær Kvalitet*. *Politiken*, 29/9-1947.

H. Magnan: *Jean-Paul Sartre sur l'écran de Cannes — «Les jeux sont faits»*. *Le Monde*, 19/9-1947.

Nyere litteratur vedr. Jean-Paul Sartres værk i bred forstand:

1. J. Brenner: *Histoire de la littérature française de 1940 à nos jours*. Fayard, 1978.

2. A. Cohen-Solal: *Sartre 1905-1980*, bd. I + II. Spektrum, 1987.

3. M. Contat et M. Rybalka: *Les Écrits de Sartre*. Gallimard, 1970.

4. J. Degny: *Jacques Degny présente "La Nausée" de Jean-Paul Sartre*. "Foliothèque", Gallimard, 1993.

5. S. Eiberg & V. Nedergaard: Den franske eksistentialisme. Introduction à Sartre • Beauvoir • Camus. Systime, 1985.
6. I. Galster. Le Théâtre de Jean-Paul Sartre devant ses premiers critiques. J.-M. Place, 1986.
7. Fr. Lapointe: Jean-Paul Sartre and his critics: an international Bibliography. Bowling Green State University (US), 2e éd., 1981.
8. Fr. Noudelmann: François Noudelmann présente "Huis Clos" et "Les Mouches" de Jean-Paul Sartre. "Foliothèque", Gallimard, 1993; Sartre, l'Incarnation de l'imaginaire, L'Harmattan, 1996.
9. J. Simont: Jean-Paul Sartre. Un demi-siècle de liberté. De baeck Université, Bruxelles (BE), 1998.
10. J. Sløk: Eksistentialisme. Berl. Forlag, 1980.
11. K. Togeby: Kapitler af fransk litteraturhistorie. 20. årh. Akademisk Forlag, 1971.
12. M. Winock: "Les Années Sartre", in *Le Siècle des intellectuels*, Seuil, 1997, pp. 389 à 605.
13. Études sartriennes, vol. 7. P.U., Paris X, Nanterre, 1999.

[1] Dels pga. konkurrencehensyn dels pga., at man gerne ville stå mere uafhængigt i forhold til Rom-Berlin-aksens ideologiske filmsmag i forbindelse med den sig hastigt nærmende Anden Verdenskrig

[2] I filmen hedder diktatoren *Aguerra*, og der er sekvenser, der kunne minde lidt om Ch. Chaplins første talefilm fra 1940, **Diktatoren**, hvor Hitler gøres til grin.

[3] —Les jeux sont faits, voyez-vous. On ne reprend pas son coup.

[4] —Je vous ai aimée, Ève... —Non, Pierre. Je ne crois pas. —Je vous ai aimée de toute mon âme, assure-t-il. —Après tout, c'est possible. Mais qu'est-ce que ça peut faire à présent?

[5] H. Mangan: Jean-Paul Sartre sur l'écran de Cannes. «Les jeux sont faits.» *Le Monde*, 19/9-1947

[6] —Aidez-moi, Pierre. Au moins, nous ne serions pas revenus pour rien.

[7] —Nous avons au moins réussi ça, constate Ève.

[8] **Den gordiske knude** var en indviklet rebknude eller trylleknude i templet i Gordion i Frygien (Lilleasien). Det var spået, at den, der løste den, ville blive hersker over Asien. Alexander den Store (356-323 f.v.t.) "løste" knuden ved at kløve den med sit sværd. "At løse den gordiske knude" vil således sige, at man med utraditionelle og uortodokse midler overvinder hindringer og (tilsyneladende) uoverstigelige vanskeligheder.

[9] Hovedværk: *Voyage au bout de la nuit*, 1932 (Rejsen til nattens ende, 1968). Værket beskæftiger sig med desillusionen efter Første Verdenskrig og er stemningsmæssigt åndsbeslægtet med Tom Kristensens store roman fra 1930 om den disillusionerede litteraturanmelder Ole Jastraus jagt på en livsanskuelse.

[10] "Jean-Baptiste" betyder "Johs. Døberen", men er også Sartres fars fornavn.

[11] Kritik af den dialektiske fornuft.

Nyt fra læsehjørnet

Her kan I få inspiration fra Geneviève Munck til at fortsætte med at læse franske bøger.

Boganmeldelser af Geneviève Munck	
Disse bøger kan købes hos info@gmibs.dk Geneviève Munck International Book Service Klostergade 33, 1. sal 8000 Aarhus C Tlf : 86 19 50 42 eller 26715043	Det er muligt (udover at få tilsendt bøger med post) at bestille pr. Telefon 86 19 50 42, at aftale afhentningen – jeg afleverer gerne bogen/bøgerne ved porten!

Bonjour,

Cette fois, je veux commencer par vous parler d'un livre que je lis avec des élèves en ce moment. Un livre de Pierre Lemaitre, premier volume d'une série de quatre livres qui se passent au moment des « Trente Glorieuses », (Période historique comprise entre 1946 et 1975, pendant laquelle la France et la plupart des économies occidentales connurent une croissance exceptionnelle et régulière et à l'issue de laquelle elles sont entrées dans l'ère de la société de consommation) :

115 DKK inkl. moms

Et pour commencer, voici comment Pierre Lemaitre présente son livre :

« Depuis *Au revoir là-haut*, je veux feuilleter ce siècle (...). Je voulais que *Le Grand monde* fasse écho à *Au revoir là-haut* tout en resserrant les boulons sur l'histoire d'une famille ». Ce sera la famille Pelletier. Le roman se consacre à la seule année 1948, il s'en explique « *Le début des 30 glorieuses, ce sont des grèves, du chômage, une société fracturée, des logements vétustes. Je voulais montrer au lecteur qu'elles ont commencé par un retour de guerre difficile* ».

La famille Pelletier donc, vit à Beyrouth où elle possède et dirige la fabrique des Savons du Levant. Un père, une mère et quatre enfants... dont aucun, il faut l'avouer, n'a envie de reprendre l'entreprise familiale. Quatre enfants avec des projets bien différents, des projets ayant comme seul point commun qu'aucun d'eux ne peut se passer à Beyrouth...

Un livre qui, de Paris à Saïgon nous fait aller de surprise en surprise – un livre qui, bien qu’il s’agisse d’un roman nous fait découvrir, ou peut-être redécouvrir, les lendemains de la deuxième guerre mondiale, les crimes de la guerre d’Indochine, l’affaire des piastres, etc.

En fait, on pourrait comparer Lemaitre à Alexandre Dumas...

Ce côté aventure/histoire, c’est ce que j’aime chez lui. Il s’agit bien sûr de romans, mais leur côté historique est correct et la façon dont il présente les choses nous rappelle que Lemaitre a commencé sa carrière d’écrivain avec des romans policiers... il y donc toujours du suspense ! Cette saga familiale ne fait pas exception !...

Et aussi vous signaler un nouveau livre de l’écrivaine

Chahdortt Djavann : Et ces êtres sans pénis !

90 DKK inkl. moms

Après « Faute de naissance », un premier chapitre intime où Chahdortt Djavann confesse son « indécatesse d'être née sans pénis » après un frère mort, elle raconte, de Téhéran à Ispahan, le destin de plusieurs femmes iraniennes qui paient un prix effroyable pour avoir joué autour d'une fontaine, refusé un mariage arrangé en vivant un amour homosexuel, ôté leur voile en public ou tenu tête à un mari puissant. Dans le dernier chapitre aux allures de conte, elle traverse l'Europe, l'Arménie et l'Azerbaïdjan et rentre clandestinement dans son Iran natal, au risque d'être arrêtée comme espionne. Elle y retrouve deux cousines, devenues grandes résistantes, qui vont changer le cours de l'Histoire.

Dans ce roman atypique, poétique et audacieux, la plume de Chahdortt Djavann nous surprend et nous transporte.

Passant du témoignage à la fiction, Chahdortt Djavann nous fait, une nouvelle fois, partager la douleur d'appartenir à un pays devenu une dictature cruelle et insensée.

Geneviève Munck

Nyt fra læsekredsen for seniorer

Indkaldelse til læsekredsmøde d. 22. september 2023

Meld dig til vores læsekreds!!

Geneviève Munck og Ulla Pedersen vil animere og styre diskussionen af det læste værk, og inden den fastsatte dato for mødet i læsekredsen, læser vi hver især det værk, som er valgt til diskussion, og som med fordel købes hos:

Geneviève Munck

Tlf. 86 19 50 42

E-mail : info@gmibs.dk

Tid: Den 22. september 2023 kl. 10.00- 12.00

Sted: Geneviève Munck, Klostergade 33, 1.sal, 8000 Aarhus C

Pris: 100 kr. pr gang (til kaffe og boller og symbolsk aflønning af Geneviève Munck)

Vi diskuterer d. 22. september følgende værk: Amin Maalouf: 'Nos frères inattendus'

Hvorfor skal du være med? Fordi du gerne vil:

- læse gode franske bøger
- møde tidligere kolleger og hygge og diskutere
- holde din interesse for fransk og fransk kultur vedlige

Vi håber meget, at du har lyst til at være med.

Nye deltagere til læsekredsen tilmelder sig til Ulla Pedersen uppedersen@gmail.com senest d. 15. september 2023.

Geneviève Munck og Ulla Pedersen

Referat af læsekredsmødet d. 17. marts 2023

Vi havde læsekredsmøde fredag d. 17. marts 2023 fra kl 10.00 - 12.00 hos Geneviève. Vi diskuterede 'Les années' af Annie Ernaux, som Charlotte havde valgt for os. Vi brugte dog også lidt tid til sidst på at diskutere formen på vore læseskredsmøder.

Diskussionen af værket var meget livlig af denne meget ordrige roman. Vi var enige om, at de mange beskrivelser af de forskellige begivenheder førte os tilbage til vores egne oplevelser fra vor barndom og vore unge år og til i dag. Som fransklærer genkendte vi alt det, vi havde forsøgt at gengive for eleverne i undervisningen, og Annie Ernaux's erindringer og beskrivelser havde fremkaldt lignende og også andre oplevelser hos os.

Alle syntes godt om den måde romanen var bygget op på, hvor de forskellige begivenheder var sat i relation til elle-personens beskrivelser af fotografier og videos fra elle-personens liv.

Nogle af os havde dog savnet en mere detaljeret beskrivelse af elle-personens forhold til fx hendes mand - altså mere om hendes personlige relationer og følelser.

Vi var dog enige om, at romanen lykkedes med at fremkalde vore følelser og erindringer om de beskrevne begivenheder.

Romanen fremhævedes også som humoristisk.

Vi sluttede af med at tale om, hvordan vi kunne få mere ud af møderne:

Vi var enige om, at det er godt, at der er en meget livlig diskussion.

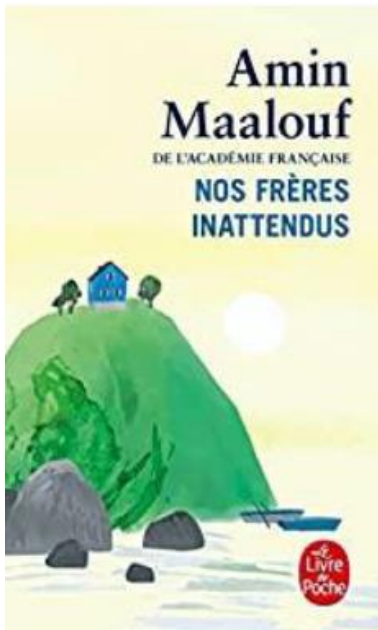
Dog bør alle gøre sig umage med at lytte noget mere til hinanden.

Alle skal til hver gang fortælle kort, hvad de synes om romanen og derefter præsentere et dilemma eller stille spørgsmål til et af romanens emner (kort fremstilling)

Ulla og Geneviève har indvilget i at være ordstyrer næste gang, og vil forsøge at styre debatten ud fra de emner i romanen, som hver enkelt deltager fremdrager i sin præsentation for på den måde at komme igennem det væsentlige i romanen.

Mie valgte den bog, vi skal læse og diskutere næste gang, nemlig:

Maalouf, Amin : Nos frères inattendus

Næste læsekredsmøde bliver fredag d. 22. september 2023 hos Geneviève i Aarhus.

Næste gang er det Povls tur til at foreslå en bog, som vi skal læse efterfølgende.

Rækkefølge af forslagsstillere vedr. hvilket værk vi fremover skal læse og diskutere:

Charlotte

Mie

Poul

Ulla

Kirsten

Anne

Ellen

Geneviève

Jeg glæder mig til at se jer allesammen igen i september.

Husk at give besked til mig, så hurtigt som muligt.

Mange hilsner fra

Ulla Pedersen

Fransklærerforeningen

uppedersen@gmail.com

Fransklærerforeningens Senior fællesaktiviteter i efteråret 2023

Fællesarrangementer for seniorer i København i efteråret 2023

1. Foredrag om 'Den nye bølge og Jean-Luc Godard' d. 22. september 2023

Arrangementet foregår den 22. september kl. 17 - 18:30

Sted: Medborgerhuset på Danasvej 30B, 1910 Frederiksberg C

Oplægsholder er Kamel Benkaaba, som underviser i franske film på Københavns Universitet

Entré: 120 (inkl. et glas fransk vin)

Link med tilmelding og betaling for arrangementet: <https://franskesaloner.dk/vare/den-nye-boelge-og-jean-luc-godard/>

Frank Østergaard, tidligere formand for Fransklærerforeningen og nu repræsentant for Fransklærerforeningens seniorgruppe, vil være tilstede ved arrangementet.

frank.filip.oestergaard@gmail.com eller telefon 40578062

2. Vi ser filmen 'Les cinq diables' i Grand Teater d. 4. December 2023

Vi mødes inden filmen kl. 17.30 i Villa Vino, Mikkell Bryggersgade 11, 1460 København til snak og hygge, hvor man kan bestille f.eks. charcuterie eller ostetallerken (evt. dele) et glas mineralvand eller et glas god fransk vin.

Se her: <http://www.villavino.dk/villavino.html>

Filmens 'Les cinq diables' begynder kl. 19.00

Billetpris :105 kr.

Filmens varer 1 time og 43 min.

Tid : 4. December 2023

Sted : Grand Teater

Mikkell Bryggersgade 8

Om filmens

Det er ikke nemt at vokse op. Slet ikke når ens forældre er ligeså bund-forvirrede som en selv. Sådan er det for smarte, selvstændige Vicky (Adèle Exarchopoulos). Hun mobbes i skolen, samtidig med at hun bivåner forældrenes stadig mere dysfunktionelle forhold på hjemmefronten. Heldigvis har hun sine superevner at falde tilbage på – helt konkret en lugtesans udover det sædvanlige. Takket være sin veludviklede næse kan hun – på magisk vis – grave dybt i familiens hemmeligheder, og hendes indblik i fortiden får stærk indflydelse på fremtiden. Da hendes faster dukker op til overfladen efter mange års fravær, vendes der op og ned på det hele. Léa Mysius' opfølger til debuten 'Ava' er endnu en vild genrehybrid – gnistrende smukt fotograferet af Paul Guilh og med et overmåde atmosfærisk lydspor skabt af Florencia Di Concilio.

Frank Østergaard, tidligere formand for Fransklærerforeningen og nu repræsentant for Fransklærerforeningens seniorgruppe, vil være tilstede ved arrangementet.

Tilmeld dig arrangementet senest d. 10. november 2023 til Frank Østergaard.

frank.filip.oestergaard@gmail.com eller på telefon 40578062

Fællesarrangementer i Aarhus i efteråret 2023

1. Møde i seniorgruppens læsekreds i Aarhus d. 22. september 2023

Tid: Den 22. september 2023 kl. 10.00- 12.00

Sted: Geneviève Munck, Klostergade 33, 1.sal, 8000 Aarhus C

Pris: 100 kr. pr gang (til kaffe og boller og symbolsk aflønning af Geneviève Munck)

Vi diskuterer følgende værk: Amin Maalouf: 'Nos frères inattendus'

Geneviève Munck vil animere diskussionen af det læste værk.

Køb bogen hos Geneviève Munck

Tlf. 86 19 50 42

E-mail : info@gmibs.dk

Nye deltagere til læsekredsen tilmelder sig til Ulla Pedersen uppedersen@gmail.com senest d. 15. september 2023.

Geneviève Munck og Ulla Pedersen

Ulla Pedersen fra Seniorgruppen eller en fra Fransklærerforeningens bestyrelse vil være tilstede.

Tilmelding til arrangementet samt betaling på mobilepay 29868143 skal ske til Ulla Pedersen senest d. 15. september 2023 på uppedersen@gmail.com.

2. Senior biografarrangement i Øst for Paradis i Aarhus d. 11. Oktober 2023

Se filmen: 'Madeleines Paris' af Christian Carion (2022)

Sted: Biografen 'Øst for Paradis' Paradisgade 9c, 8000 Aarhus C

Tid: 11. Oktober kl. 9.30

Vi mødes i biografen kl. 9.30 hvor der serveres kaffe og rundstykker, som er inkluderet i prisen.

Filmen begynder kl. 10.15

Pris: 100 kr. / inklusiv rundstykke og kaffe

Efter filmen kan vi, hvis der er interesse for det, spise frokost sammen på en café.

Om filmen: 'Madeleines Paris'

92-årige Madeleine bestiller en taxa, der skal køre hende til det hjem, hvor hun skal tilbringe sin sidste tid. Taxachaufføren Charles, der henter Madeleine, har et godt hjerte, men kæmper med det hele – også med økonomien.

Da Madeleine ikke har travlt med at komme frem, tager de en lang omvej gennem Paris' fantastiske gader. En tur der udvikler sig til at blive uforglemmelig for dem begge.

Sløret løftes for Madeleines forbløffende liv, og et unikt venskab spirer mellem de to. Et venskab der ændrer deres liv for altid. Med lige dele latter og tårer er 'Madeleines Paris' en uimodståelig fortælling om livets forunderlige veje.

Ulla Pedersen fra Seniorgruppen eller en fra Fransklærerforeningens bestyrelse vil være tilstede.

Tilmelding til arrangementet skal ske til Ulla Pedersen senest d. 1. Oktober 2023 på uppedersen@gmail.com

100 kr. for arrangementet indbetales til Ulla Pedersen pr mobilpay på nr. 29868143 senest d 1. oktober 2023.

Andre arrangementer i efteråret 2023:

Andre arrangementer i København

1.

Flersprogede Veje til Viden og Læring i Gymnasiet (FVG)

Symposium for undervisere og ledere i gymnasiet og andre aktører i samfundet med interesse for sprog i kombination med anden faglig viden

Organiseret af projekterne (soft) CLIL-stifindere og Sprog i Science, finansieret af NCFF, Novo Nordisk Fonden, Roskilde Universitet og Institut Français (Ambassade de France de Copenhague)

5. oktober, 2023. Biografen bygning 41

OBS !! Tilmeldingsfrist: 5. september 2023

Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab (IKH), RUC

Sprog indgår i alle gymnasieskolens fag, eftersom alle fag bygger på og udvikler et fagsprog – et fagsprog, der kan fremstå som et fremmedsprog for mange elever.

Mange af fagene bygger på viden og forskning, der er skabt i en globaliseret og flersproget verden, og som skal anvendes på videregående uddannelser og arbejdspladser, hvor tekster og kolleger har forskellige fagsprog og nationale sprog med i bagagen.

Projekterne *CLIL-stifindere* og *Sprog i Science* har arbejdet med integrationen af andet fremmedsprog - i projekterne mest fransk, spansk og tysk - i undervisningen i biologi, dansk, fysik, kemi, matematik, mediefag og IT og samfundsfag. Formålet har været at udvikle konkrete, flerfaglige undervisningsforløb, hvor andet fremmedsprog indgår som kommunikativt og ofte fagligt element i læring og formidling af et fagligt stof fra andre fagtraditioner, men også at udvikle elevernes perspektiv på og læringskompetencer i fagene. Ved symposiet bliver deltagerne præsenteret for disse to projekter, der bygger bro mellem 2. fremmedsprog og andre fag – herunder naturvidenskabelige fag.

Begge projekter har arbejdet med CLIL (Content and Language Integrated Learning) som didaktisk grundlag. Projekt *Sprog i Science* har desuden indarbejdet IBSE (Inquiry Based Science Education) i de didaktiske valg.

Vi glæder os til at fremvise og diskutere resultater og erfaringer fra projekterne med gymnasielærere, ledere, private og offentlige arbejdspladser, samt forskere og praktikere med viden og erfaringer fra erhvervslivet og/eller uddannelsessektoren.

Tilmelding nødvendig af hensyn til bestilling af forplejning:

[Se program her](#)

[Tilmeld her](#)

Spørgsmål rettes til Heidi Bojsen hbojsen@ruc.dk

Hvis du har nogle administrative spørgsmål bedes du venligst at henvende dig Jolita Kausiuviene jolitak@ruc.dk

Efter symposiets afslutning kl.15.50 afholdes en workshop, som man kan tilmelde sig separat. Der vil desuden være mulighed for at bestille ad hoc wokshops lokalt på gymnasier i hele landet.

2.

Franske Saloners planlagte aktiviteter for efteråret 2023

a) Foredrag om: 'Den nye bølge og Jean-Luc Godard'

Arrangementet foregår den 22. september kl. 17 - 18:30

Sted: Medborgerhuset på Danasvej 30B, 1910 Frederiksberg C

Oplægsholder er Kamel Benkaaba, som underviser i franske film på Københavns Universitet

Entré: 120 (inkl. et glas fransk vin)

Link til arrangementet: <https://franskesaloner.dk/vare/den-nye-boelge-og-jean-luc-godard/>

b) Foredrag om: Bourdieu for begyndere

Arrangementet foregår den 6. oktober kl. 17 – 18:30

Sted : Riises Landsted, Allégade 5, 2000 Frederiksberg

Oplægsholder:

Entré: 120 kr*(inkl. et glas fransk vin)

Gratis for medlemmer

c) Foredrag om: I Maigrets fodspor – om franske krimier

Arrangementet foregår den 24. november kl 17.00 – 18.30

Sted : Riises Landsted, Allégade 5, 2000 Frederiksberg

Oplægsholder Bo Tao Michaëlis

Entré: 120 kr* (inkl. et glas fransk vin)

Gratis for medlemmer.

d) Foredrag om: “La rentrée littéraire” – efterårets vigtigste franske bogudgivelser

NB Dette arrangement er udelukkende for medlemmer af Franske Saloner. Begrænset antal pladser

Arrangementet forgår den 24. oktober kl. 19-20

Sted : Den Franske Bogcafé, Fiolstræde 16, København K

Oplægsholder: Casper Black, indehaver af Bogcaféen, causerer over udvalgte værker.

Entré: 0 kr – (brug koden)

3.

Planlagte aktiviteter på Institut Français i København efteråret 2023

Hold øje med begivenhederne her: <https://institutfrancais.dk/da>

og her: <https://institutfrancais.dk/da/arrangementer/kalender>

4.

Deltag i aktiviteter på Fransk Alumneforening Københavns Universitet 2023

<https://engerom.ku.dk/ominstituttet/alumne/fransk-alumneforening/arrangementer/>

5.

Se franske film i Grand teatret i København efteråret 2023

Se her	https://grandteatret.dk/	
--------	---	---

Andre arrangementer i Aarhus:

1.

Deltag i Alliance Françaises program i Aarhus for efteråret 2023

Meld dig til Alliance Françaises program for efteråret 2023 i Aarhus.

Programmet bliver forhåbentligt lagt op snarest af Alliancen. Se program her:

<http://www.alliancefrancaise-aarhus.dk/index.php?pid=activites>

Gæster er velkomne

2.

Udstillinger på Aros i efteråret 2023

Se her:

<https://www.aros.dk/da/om/pressemeddelelser-2022/aros-udstillingsprogram-2023/>

3. Franske filmmandage i Bio Øst for Paradis i efteråret 2023

Følg med her: https://www.paradisbio.dk/cms_page_399

Andre arrangementer på Fyn:

1.

Se Alliance Françaises aktiviteter for Fyn i efteråret 2023 her:

<https://www.facebook.com/AlliancefrancaisedeFionie>

Se alle Fransk lærerforeningens Fælles Aktiviteter for Seniorer i efteråret 2023 på følgende link:

<https://fransklaererforeningen.weebly.com/faeliglles-aktiviteter-for-seniorer.html>

På fransk lærerforeningens hjemmeside <https://fransklaererforeningen.weebly.com> finder I desuden under menupunktet 'Seniorgruppen' og undermenu-punktet 'Andre Aktiviteter' et Link som er forbundet med en pdf-fil med mange forskellige henvisninger til andre aktiviteter herunder også franske restauranter.

https://fransklaererforeningen.weebly.com/uploads/1/5/9/3/15936074/andre_aktiviteter_i_aarhus_og_koebenhavn_til_hjemmeside.pdf

Listen er lige til at skrive ud og sætte op på køleskabet. Så kan I hurtigt scanne jer frem til de forskellige steder med jeres mobiltelefon, når I har brug for dem.

Der er bl.a. link til:

- Kulturinstitutioner med udstillinger
- Foredrag
- Boghandler
- Universiteter
- Institut Français
- Gode spisesteder i både Aarhus og København

Rigtig god fornøjelse

Fra Frank og Ulla

Tips til Seniorer

Gratis kulturelle oplevelser

Gratis arrangementer i København

Gratis forestillinger på Det Kongelige Teater i København

<https://kglteater.dk/om-os/nye-formater/gratis>

Andre arrangementer i København

<https://migogkbh.dk/kategori/koncerter/>

Gratis arrangementer i Aarhus

Musikhuset i Aarhus

<https://www.musikhuset.dk/kampagner/gratis>

Aarhus Domkirke

https://aarhusdomkirke.dk/wordpress/wp-content/uploads/Koncerter_E16.pdf

Gratis eller billige arrangementer i Odense

<https://www.odenseteater.dk/oplevelser/arrangementer/>

<https://www.odenseteater.dk/sider/introduktioner/>

<https://www.odensebib.dk/event-category/all>

<https://www.visitodense.dk/turist/oplev-odense/gratis-oplevelser>

<https://migog odense.dk/kategori/det-sker-i-odense/>

Seniorgruppens Mindetavle

I Nyhedsbrevet til seniorgruppen bringer vi de seneste mindeord for afdøde franskkolleger. Mindetavlen med alle mindeord kan ses på vores hjemmeside på følgende adresse:

<https://fransklaererforeningen.weebly.com/mindeord.html>

Du er velkommen til at indsende et mindeord over en franskkollega.
Angiv venligst kollegaens fulde navn og tidligere ansættelsesskole samt vedlæg et foto.

Send disse oplysninger og mindeord til uppedersen@gmail.com

Mindeord over Karin Frandsen Rosenbom

Vores kære, søde og dejlige
Karin Frandsen Rosenbom
Lærer på Hellerup Skole
* 14. marts 1964 † 6. februar 2023
På familiens vegne
Thomas og Emil
Bisættelsen finder sted fra Hellerup Kirke
fredag den 17. februar kl. 11.00
I stedet for blomster kan man betænke
Danmarks Naturfredningsforening, reg. 5471 kontonr.
0002160368 mrk. Karin Frandsen Rosenbom

Det er med stor sorg, at vi skal meddele, at Karin Rosenbom, som var medlem af Fransklærerforeningens bestyrelse for folkeskolefraktionen, som hun repræsenterede på fornem vis, gik bort, mandag d. 6. februar 2023, efter et længere sygdomsforløb.

Karin var et sødt, rart, gævt og beskedent menneske og en optimistisk kollega. Hun brændte for sit fag, var en dygtig underviser, og altid klar til at påtage sig en opgave for faget fransk. Hun var værdsat af en samlet bestyrelse, og af alle der i foreningens regi har haft glæden af at arbejde sammen med hende, ikke mindst for sit store engagement og for sin viden om franskfaget i folkeskolen. Hun var god til at stille skarpt på en kærlig måde og til at se tingene fra forskellige perspektiver.

Hun gjorde derfor også en kæmpe forskel i bestyrelsesarbejdet, bl.a. ved at optræde som en uvurderlig sparringspartner i de dilemmaer, der kan opstå indenfor rammerne af frivilligt arbejde, som ikke nødvendigvis er klart definerede og kan opfattes forskelligt, inde- som udefra. Det gjorde hun uanfægtet sit helbred. Hun kunne få alle til at føle sig godt tilpas, fordi hun mødte folk med et åbent sind. Hun var god til at lytte og til at kommunikere klart.

Også i den svære tid med en livstruende sygdom bevarende Karin sin ukuelige optimisme og håbet. Hun var et livstykke, som fokuserede på at overvinde forhindringer fremfor at lade sig slå ud, selv i den mest udsigtsløse situation, og det var en ukuelighed der smittede af på andre. Karin efterlader et tomrum i os alle og vi vil tænke på hendes bortgang med stor sorg.

Æret være Karins minde

På Fransklærerforeningens vegne

Iben Schneider

Mindeord fra lokalavisen

Karin så det som sin fornemste rolle at se og opmuntre de elever, der 'strittede'

Karin Rosenbom, lærer på Hellerup Skole, er død, 58 år gammel. Villabyerne har modtaget et mindeord fra familien

MINDEORD Karin Rosenbom blev født i Sjørring nær Thisted i 1964 af en mor, der var bankuddannet og en far, som var dyrlæge.

Efter folkeskolen vakte interessen for det franske gennem et års skoleophold i Saumur ved Loire-floden, hvilket efter gymnasiet ledte til sprogstudier på Handelshøjskolen (CBS). Herfra blev hun i 1999 cand.ling.merc efter at have skrevet speciale om oversættelsen af Tintin-tegneserien fra fransk til dansk.

I sine første job som teknisk oversætter brugte Karin sproget som nøgle til at hjælpe danske virksomheder til at få fodfæste på det franske marked. Ved siden af oversatte hun franske tegneserier og underviste i fransk på Gentofte Ungdomsskole.

Siden kom mange franske og danske kunstnere til at nyde godt af Karins arbej-

de på Den Franske Ambassade i København. For sit arbejde med at styrke de kulturelle bånd mellem Frankrig og Danmark blev hun i 2010 hædret med den franske stats ridderorden "Ordre des Palmes Académiques".

Uden at hvile på laurbærene kastede Karin sig siden over merit-læreruddannelsen og kom til Hellerup Skole, hvor hun gennem en lang årrække underviste i fransk, engelsk og samfundsfag med høj faglighed og dannelse som sine ledestjerner.

Karin var om nogen elevernes lærer. Hun knuselskede sine flittige, dygtige og velopdragne elever, det giver sig selv, men dertil havde hun et særligt blik for de elever, som 'strittede'. Dem, der kom for sent, var urolige, og hvis interesse, det umiddelbart kunne være svært at fange.

De elever så Karin det som

sin fornemste rolle at se, nå og opmuntre. Som lærer havde Karin da også sine 'finest hours', når de udfordrede elever voksede og gjorde, hvad de kunne for at leve op til den respekt og anerkendelse, hun mødte dem med.

Ligesom Karin passede godt på sine elever, var hun også eminent til at vedligeholde venskaber – fra folkeskole-penneveninden i Bodø til de franske skoleveninder, studiekammerater og kolleger. Alle nød de godt af Karins positive og optimistiske livssyn, og de satte pris på, at hun altid var ægte interesseret i det menneske, hun sad over for. Men også altid klar til at udfordre letkøbte synspunkter og ikke bekymret for at sige sin mening.

Karins ukuelige optimisme, gode humør og nysgerrighed var også egenskaber, der hjalp hende til på trods af langvarig sygdom at kæmpe og hol-

Karin Rosenbom, lærer på Hellerup Skole, er død, 58 år gammel.

de fast i alt det gode i livet, hos eleverne, kollegerne, vennerne og ikke mindst den vidtforenede familie, for hvem Karin også var en samlende kraft.

Karin Rosenbom efterlader sig sin mand, Thomas Vinge, og deres søn Emil.

Retningslinier for seniorgruppen

1. Seniorgruppen har som formål at gøre opmærksom på og udbyde kulturfaglige og sociale arrangementer af særlig interesse for franskelskende seniorer.
2. Seniorgruppen indbyder hvert år seniorerne til mindst 1 arrangement i efteråret og 1 arrangement i foråret ligeligt fordelt på København og Jylland. (Her er ikke-seniorer også velkomne)
3. Udgifter til disse arrangementer dækkes normalt gennem deltagerbetaling.
4. Seniorerne får tilsendt 2 Nyhedsbreve om året
5. Fransklærerforeningens seniorgruppe er underlagt de til enhver tid gældende vedtægter for Fransklærerforeningen
6. Seniorer (= pensionister) betaler som hidtil et nedsat medlemskontingent til Fransklærerforeningen = pt. 225 kr. årligt.
7. Seniorer har gennem deres medlemskab af Fransklærerforeningen adgang til Fransklærerforeningens normale faglige kurser såvel indlandskurser som udlandskurser.
8. Seniorer får tilsendt Fransklærerforeningens blad FranskNyt.
9. Seniorer har adgang til Fransklærerforeningens materialebank og facebookgruppe.